Masarykova univerzita
Přírodovědecká fakulta

Geografický ústav

Z7900 Hodnocení krajiny

Klára Ambrožová

Hodnocení krajinného rázu v území východně od města Vítkov

1. ročník, FG

Tato práce se týká hodnocení zásahu do krajinného rázu stavbou. Není odbytá, představuje zvláštní názory, ale s hodnoceními zde prezentovanými se často neztotožňuji. Nicméně jako materiál pro polemiku je dobrá. Co považuji za sporné je barevně vyznačeno.
M. Culek

Brno, prosinec 2013

Obsah

Úvod str. 3
1. Geografická poloha a vymezení území str. 4
2. Fyzicko-geografická charakteristika území str. 5
    2.1 Geologická stavba území str. 5
    2.2 Reliéf území str. 5
    2.3 Půdní pokryv str. 6
    2.4 Vodstvo str. 7
    2.5 Klimatické podmínky území str. 7
    2.6 Biotické podmínky území str. 8
3. Socio-ekonomická a kulturně-historická charakteristika území str. 9
4. Hodnocení krajinného rázu str. 12
    4.1 Místa krajinného rázu str. 12
    4.2 Krajinné osy str. 16
    4.3 Krajinné póly a hodnocení jejich vlivu na krajinný ráz území str. 19
        4.3.1 Popis realizované stavby a vymezení hodnoceného území str. 19
        4.3.2 Hodnocení krajinného rázu dané oblasti a místa str. 21
        4.3.3 Vyhodnocení míry vlivu stavby na krajinný ráz str. 26
    4.4 Doplňující krajinné prvky str. 26
    4.5 Georeliéf str. 30
    4.6 Význam území pro místní obyvatele a jeho využití str. 30
    4.7 Vlastní hodnocení str. 31
        4.7.1 Metodika hodnocení míst KR str. 31
        4.7.2 Hodnocení krajinného rázu ve zkoumaném území str. 34
Závěr str. 36
Použité zdroje str. 38
Přílohy

Úvod

Předkládaná práce je zaměřena na hodnocení krajinného rázu v území ležícím východně od města Vítkov. Hodnocení krajinného rázu má převážně preventivní charakter, ačkoliv je zde částečně hodnoceno působení již realizované stavby a potřeba potenciální ochrany vůči stavbám obdobného charakteru. Metodika je kromě legislativních opatření založena zejména na studiích Löw a Míchal (2003), Löw a kol (2004), Löw a kol (2010), Vorel a kol (2004) a na vlastních zkušenostech. Tato práce si neklade za cíl ohodnotit krajinný ráz celé oblasti Vítkovska, jelikož práce tohoto charakteru by vyžadovala projekt většího měřítka s delším časovým horizontem realizace.

1. Geografická poloha a vymezení území

Zkoumané území se nachází východně od města Vítkov (Moravskoslezský kraj) v pohoří Nízký Jeseník. Jeho rozloha je přibližně 3,5 km^2, přičemž hranice byly vymezeny takovým způsobem, aby byly v terénu vizuálně patrné (obr. 1). Na východě jde o hranici lesa, na jihu a na severu jej ohraničují dopravní komunikace (silnice 2. a 3. třídy) a na západě je jeho omezením počátek zástavby obce Vítkov.

Území z této oblasti České republiky bylo vybráno záměrně, jelikož na rozdíl od okolních oblastí (Hrubý Jeseník, resp. jádro Nízkého Jeseníku, Opavsko, Poodří) o této části Sudet toho nebylo zatím mnoho napsáno. To je pravděpodobně způsobeno tím, že Vítkovsko je právě hraničním územím, ve kterém se setkávají a míchají vlivy výše uvedených oblastí. Proto je dílčím cílem této práce zjistit, zda krajina Vítkovska má co nabídnout a zda zde krajinný ráz je něčím specifický.

Konkrétně toto území bylo vybráno zejména z toho důvodu, že charakter krajiny v tomto území je poměrně typický pro širší okolí obce Vítkov (vymezené např. jako ORP Vítkov). Je pravda, že v takto vymezeném území chybí ostře či středně zaříznutá údolí, jež jsou reliéfově a vizuálně velmi zajímavá. Tato údolí se však v okolí Vítkova nachází pouze dvě (údolí řek Čermná a Moravice) a např. údolí řeky Moravice již bývá spíše řazeno k Opavsku a údolí řeky Čermné není až tak typické a výrazně vyvinuté. Dílčím důvodem k výběru území bylo také to, že se zde nachází relativně nová stavba, jež může krajinný ráz velmi významně ovlivňovat (přestavěný kravín se dvěma skladovacími halami v severozápadní části území).

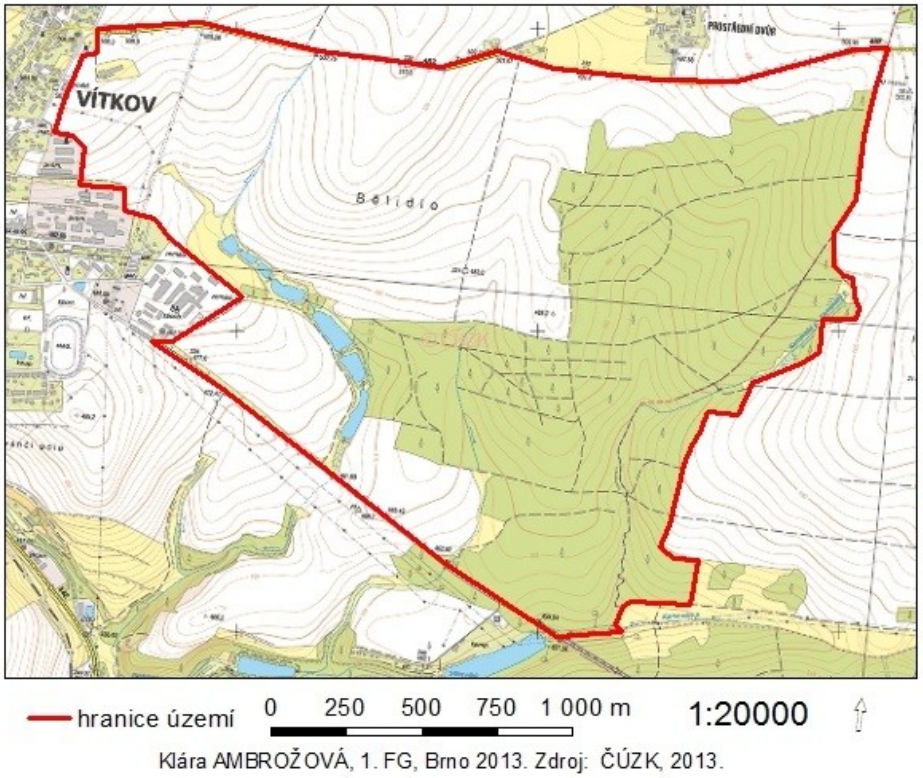

Obr. 1 Vymezení území hodnoceného v této práci (popis v textu). Zdroj podkladových dat: ČÚZK, 2013

2. Fyzicko-geografická charakteristika území

2.1 Geologická stavba území

Zkoumané území se v rámci geologického členění nachází v Českém masivu v moravsko-slezském pásmu (CHÁB a kol., 2008). Podloží je tvořeno převážně metamorfovanými horninami (jílovitými břidlicemi, droby a slepenci; obr. 2), jejichž těžbou byl region v minulosti poměrně známý, ačkoliv přímo ve zkoumaném území těžba nebyla doložena. Sníženiny území jsou vyplněny kvartérními sedimenty různé zrnitosti. Podložní horniny patří mezi málo odolné horniny, sedimentární pokryv dokonce mezi nejméně odolné horniny.

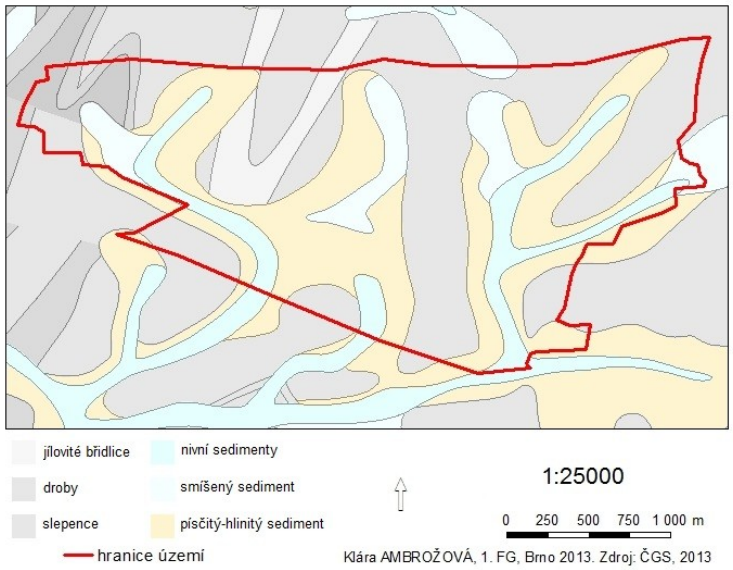

Obr. 2 Geologická stavba území. Zdroj: ČGS, 2013 (upraveno)

2.2 Reliéf území

Zkoumané území se dle Demka a kol. (2006) nachází v geomorfologickém celku Nízký Jeseník, konkrétněji jej lze zařadit do podcelku Vítkovská vrchovina a okrsku Melčská vrchovina (tab. 1).

Tab. 1 Geomorfologická regionalizace zkoumaného území

systém	Hercynský
subsystém	Hercynská pohoří
provincie	Česká vysočina
soustava	Krkonošsko-jesenická soustava
podsoustava	Jesenická podsoustava
celek	Nízký Jeseník
podcelek	Vítkovská vrchovina
okrsek	*Melčská vrchovina*

Zdroj: Demek a kol (2006)

Demek a kol (2006) označuje Vítkovskou vrchovinu za plochou vrchovinu, jejíž střední nadmořská výška se pohybuje kolem 430 m n. m. a střední sklon je přibližně 5° 12’. Vrchovina vznikla rozlámáním a pohybem po zlomech, její svahy jsou většinou ukloněny k východu. V pleistocénu se oblast nacházela v předpolí kontinentálního ledovce, proto je zde možné pozorovat zbytky sedimentů z tohoto období. Pro reliéf této jednotky jsou typické

rozsáhlé, mírně zvlněné roviny, což jsou pozůstatky zarovnaných povrchů, které byly po vyzdvižení často prořezány hlubokými údolími vodních toků (Demek a kol, 2006). Nejvýraznějším prvkem Melčské vrchoviny je hluboce zařízlé údolí řeky Moravice, které probíhá necelé dva kilometry severně od zkoumaného území.

Zkoumané území se svažuje od severu k jihu s větším výškovým rozdílem ve východní části. Nejvyšší bod zkoumaného území má nadmořskou výšku téměř 510 m n. m. a je jím severovýchodní roh území. Nejnižší nadmořskou výšku má nejjižnější bod území (458 m n. m.) a nachází se těsně před místem, kde Kamínský potok ústí do vodní nádrže zvané Vítkovský Balaton. Střední výška území je tedy 484 m n. m, zkoumané území má však relativní výškovou členitost pouhých 52 m, takže je lze dle Demka a kol (2006) označit za plochou pahorkatinu.

Z obr. 3 je patrné, že sklonitostní poměry území jsou poměrně homogenní – většina území má sklon pouze do 5°, což ovlivňuje jednak estetické působení (přehlednost krajiny) a jednak vodní poměry (stagnace vody). Mírné zvlnění území lze přičíst primárně působení tektoniky a klimatu (vznik zarovnaného povrchu) a sekundárně také působení vodních toků. Těch není mnoho, povrchový odtok zde má spíše plošný až stružkový charakter a v období dešťů bývají některé části území pravidelně podmáčené (např. oblast kolem umělých vodních nádrží). Antropogenní změny reliéfu zde nejsou patrné, snad s výjimkou tvorby vodních nádrží.

V menším měřítku jde o zarovnaný povrch v oblasti rozvodního hřbetu mezi řekami Čermnou a Moravicí, která mají poměrně hluboce zařízlá údolí. Ačkoliv by se z hlediska daného území jevilo, že jde o krajinu plošin a plochých pahorkatin, z pohledu na celé území je patrné, že jde spíše o krajinu rozřezaných tabulí.

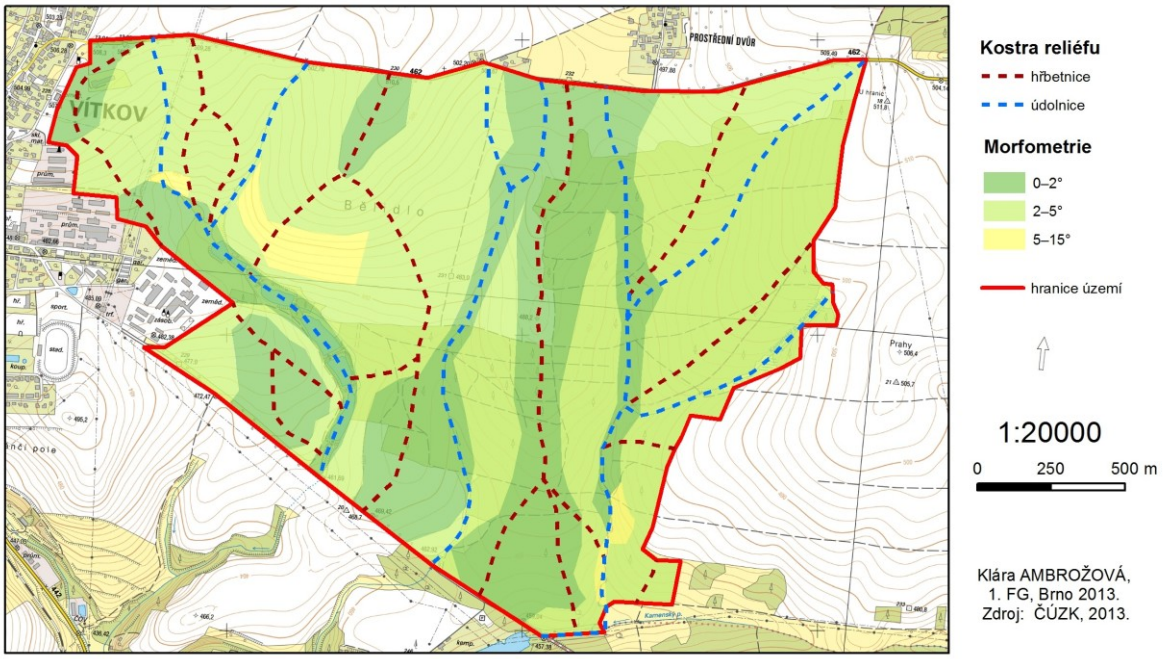

Obr. 3 Vymezení kostry reliéfu a morfometrické stavby zkoumaného území. Zdroj podkladových dat: ČÚZK, 2013

2.3 Půdní pokryv

Charakter půdního pokryvu ve sledovaném území vyplývá především z geologických, reliéfových, klimatických a biotických podmínek. Dle Kozáka a Němečka (2009) je dominantním půdním typem kambizem modální, jež je slabě oglejená právě vlivem velmi malé svažitosti terénu. V částech území, kde protékají vodní toky, se dokonce údajně

vyvinuly i glejové půdy (obr. 4). Půdy jsou zde kyselé se střední zrnitostí a málo kvalitním humusem (KOZÁK A NĚMEČEK, 2009). Při zorání je patrné, že půdy nejsou k zemědělské činnosti příliš vhodné, jelikož se vyznačují slabou skeletnatostí.

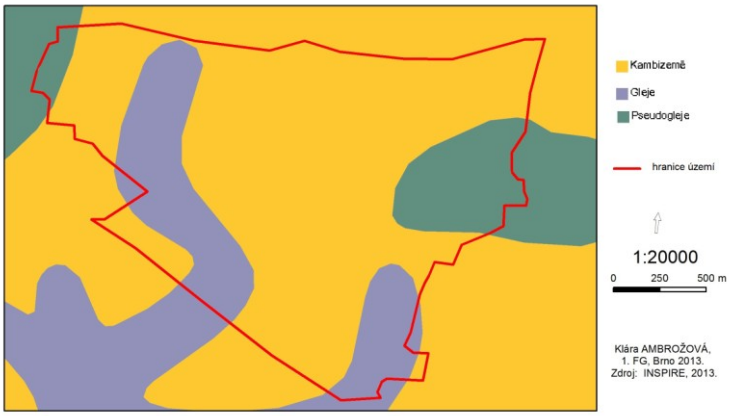

Obr. 4 Půdní pokryv zkoumaného území. Zdroj: INSPIRE, 2013 (upraveno)

2.4 Vodstvo

Zkoumané území patří do úmoří Baltského moře (tab. 2). Na tomto území se nachází dvě dílčí povodí – ve východní části jde o povodí Kamínského potoka, v západní části povodí Čermné nad Kamínským potokem. Územím protékají (přibližně) ze severu na jih dva vodní toky, v západní části se nachází zmíněný Kamínský potok. Minimálně drobný vodní tok v západní části území jeví známky značného antropogenního ovlivnění – jednak byl zjevně upravován v rámci meliorací (snaha o odvodnění území z důvodu využití k zemědělské činnosti), jednak se zde nachází již zmíněné vodní nádrže (podrobněji rozebíráno v kap. 4.1).

Tab. 2 Zařazení území v rámci hydrologického členění ČR.

Úmoří		Baltské moře
Povodí	2-00-00	Povodí Odry
	2-01-01	Odra po Opavu
	2-01-01-33	Čermná nad Kamínským potokem
	2-01-01-34	Kamínský potok

Zdroj: HMÚ, 1965

2.5 Klimatické podmínky území

Podle QUITTA (1971) patří zkoumané území do oblasti MT7 – tedy mírně teplá oblast, pro niž je typické „krátké léto, mírné až mírně chladné, suché až mírně suché, přechodné období normální až dlouhé, s mírným jarem a mírným podzimem, zima je normálně dlouhá, mírná až mírně chladná, suchá až mírně suchá s normálním až krátkým trváním sněhové pokrývky.“

Průměrná teplota vzduchu ve sledovaném území je v létě 15 °C, v zimě pak -2 až -3°C. Nejchladnějším měsícem je leden a průměrný počet mrazových dnů je 120–140/rok. Průměrný roční úhrn srážek je 650–750 mm, přičemž více než třetina spadne v létě (250–300 mm). Průměrný roční úhrn globálního záření je 3700–3900 MJ/m^2. Průměrná rychlost větru je 3,5 m/s a vítr vane převážně ze směrů jihozápad a severovýchod (TOLASZ, 2007). Místní obyvatelé upozorňují na poměrně častý výskyt ranních a večerních mlh, naopak zde díky poloze v závětrné části Hrubého Jeseníku vypadávají méně často srážky.

2.6 Biotické podmínky území

Zkoumaná oblast patří do hercynské podprovincie, bioregionu Nízkojesenického. (CULEK, 1996). Typický je zde bukový vegetační stupeň, převažují lesy (40 % rozlohy) nad ornou půdou (32 %). V tomto bioregionu převládají bukové porosty, v současné době jsou však původní porosty často nahrazovány smrkovými monokulturami.

V zkoumaném území se podle Culka a kol (2005) nalézají dvě biochory: jedná se o biochory 4BM a 4Do. Obě typologické jednotky se v daném bioregionu nachází relativně často. Převažující biochorou jsou zde rozřezané plošiny na drobách 4. vegetačního stupně (4BM), které se hojně vyskytují v celém Nízkojesenickém bioregionu. Potenciální přirozenou vegetaci tvoří květnaté (strdivkové či kostřavové) bučiny a acidofilní bikové bučiny, popř. ostřicové bučiny. Části území mohou být také klasifikovány jako podmáčené sníženiny na kyselých horninách 4. vegetačního stupně (4Do), které se vyskytují prakticky po celé České republice, většinou jde však o velmi malé plochy. Potenciální přirozená vegetace může zahrnovat bikové jedliny nebo acidofilní jedlobučiny doplněné ostřicovými jaseninami (CULEK a kol, 2005).

Tak jako v jiných částech České republiky, i ve zkoumaném území probíhalo mapování přírodních biotopů, bohužel jich však nebylo nalezeno velké množství. Biotopy zmapované v období 2001–2005 jsou zobrazeny na obr. 5, přičemž v aktualizaci 2007–2018 zde nebyly učiněny žádné změny. V severovýchodní části území byla nalezena tři místa s polonskými dubohabřinami, jižní částí lesa probíhá pás údolních jasanovo-olšových luhů a v blízkosti vodních nádrží byly zjištěny vrbové křoviny hlinitých a písčitých náplavů.

Les ve východní části území byl také vybrán jako regionální biocentrum, ze kterého vybíhá směrem na jih regionální biokoridor (obr. 5). Dopravní komunikace tvořící severní hranici území je také hranicí přírodního parku Moravice. Území soustavy vodních nádrží a navazujících vodních toků jsou také klasifikována jako lokální biocentra a biokoridory (obr. 8).

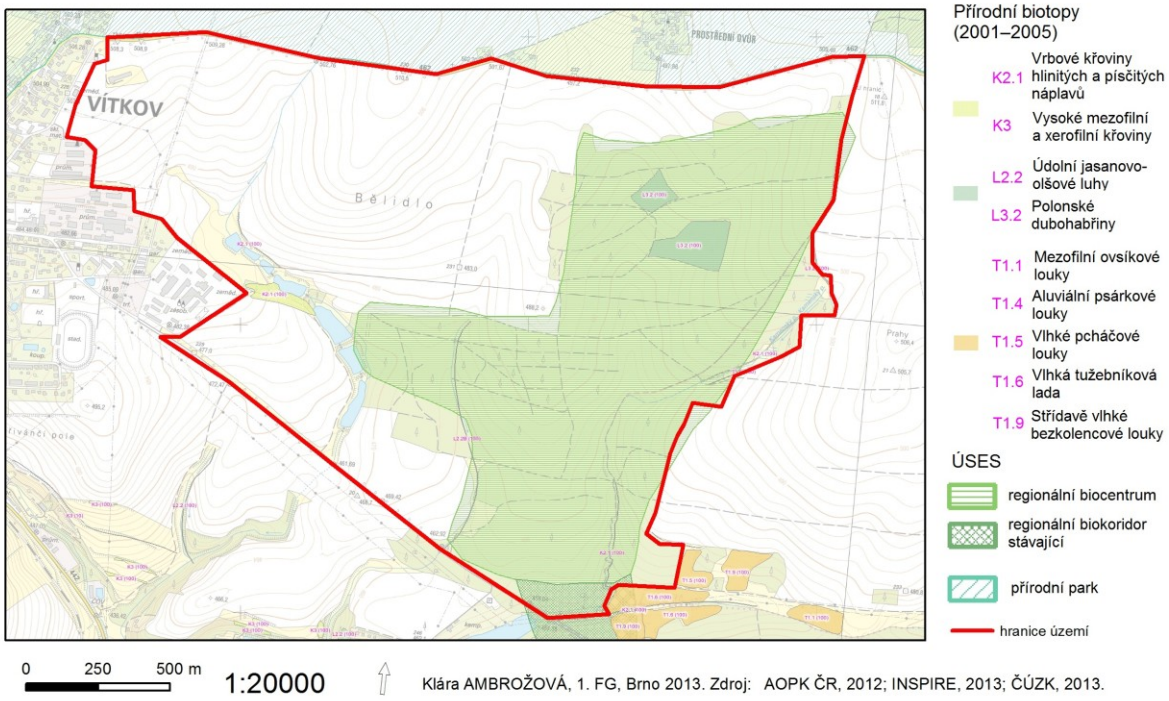

Obr. 5 Přírodní biotopy (2001–2005) a prvky Územního systému ekologické stability ve zkoumaném území. Zdroj: AOPK ČR, 2012; INSPIRE, 2013; ČÚZK, 2013 (upraveno)

3. Socio-ekonomická a kulturně-historická charakteristika území

Hodnocené území leží v Moravskoslezském kraji jižně od obce Prostřední Dvůr a východně od města Vítkov, které mělo k 1. 1. 2013 téměř 6000 obyvatel (ČSÚ, 2013).

Okolí města Vítkov bylo osídleno nejpozději v 2. polovině 13. století, jelikož první zmínka o městě Vítkově pochází z r. 1301, avšak v místě Horní Vsi, která se nachází severozápadně od hodnoceného území, již údajně bylo sídlo dříve (MARTINEK A KRAVAR, 2001). Podstatné je, že šlo o německou kolonizaci, což lze nepřímo doložit soupisy obyvatel až do poloviny 20. století, kde německé obyvatelstvo převládá (např. r. 1910: z 3570 ve Vítkově bylo 3544 Němců). Intenzita využívání krajiny v okolí Vítkova se měnila v souvislosti se změnami počtu obyvatel (epidemie moru, třicetiletá válka, neúroda a přemnožení hlodavců…). Dlouhou tradici má ve Vítkově textilní průmysl (především lnářský), o němž jsou zmínky již ze 14. století a výrazně se rozvíjel v 2. polovině 19. století. Je tedy pravděpodobné, že i v hodnoceném území byl v minulosti pěstován len. Charakter města a okolní krajiny se výrazně změnil také na přelomu 19. a 20. století, kdy byla uvedena do provozu železniční trať vedoucí přes Vítkov a začalo být budováno elektrické osvětlení města a místních částí (elektrické vedení v krajině). Horní Ves byla k Vítkovu připojena v r. 1920.

Klíčovým obdobím pro krajinný ráz hodnoceného území byla 40.–50. léta 20. století. Jelikož v r. 1930 tvořili Němci 92 % obyvatel Vítkova, odsun německého obyvatelstva v r. 1946 vedl ke zcela novému osídlení tohoto města. Přitom tito noví osídlenci neznali historii tohoto místa, neměli k němu vztah, neznali potřebné postupy správného obhospodařovávání půdy a často ani nechtěli pracovat. Výsledkem bylo chátrání města a zarůstání okolních území, které však netrvalo dlouho. Scelování lánů v rámci kolektivizace zemědělství započalo v r. 1953 (MARTINEK A KRAVAR, 2001), na ně navázaly meliorační práce. Správa ploch v hodnoceném území přešla v 90. letech pod společnosti ZEMPOL, spol. s r. o. a Lesy ČR, a ty velikost ploch polí a lesů ponechaly prakticky beze změny.

Na obr. 6 je zobrazeno hodnocené území na mapě z II. vojenského mapování (1836–1852) a III. vojenské mapování (1876–1878). Je patrné, že ke změně měřítka ploch funkčního využití území došlo již v období mezi obdobími jednotlivých vojenských mapování, Překvapivě zde nejsou zaznamenány žádné podmáčené oblasti, což může být dáno buď jejich malým rozsahem, nebo neznalostí autorů mapového listu.

Z obr. 7 se zdá, že změny land-cover od III. vojenského mapování do současnosti již byly poměrně nízké (v obou případech rozsáhlá plocha lesa ve východní části a rozsáhlá odlesněná plocha v západní části území). Zajímavá je však zmínka z r. 1876, kdy velkostatek Horní Vsi připadl městu a uvádí se, že došlo k rozparcelování luk a polí (MARTINEK A KRAVAR, 2001). Je otázkou, zda tento proces proběhl i ve zkoumaném území. Pokud by tomu tak bylo, znamenalo by to, že v posledních 200 letech jsou zde typické poměrně časté změny měřítka ploch funkčního využití krajiny.

Podstatnou změnou je především vznik plochy smíšeného lesa, která se mezi lety 1990 a 2006 mírně zmenšila. Je však třeba podotknout, že mapy na obr. 7 jsou založeny na dálkovém průzkumu, který není tak přesný jako přímé pozorování v terénu, a proto je nutno brát tuto klasifikaci s rezervou.

Událostí, kterou se nepovedlo přesně datovat, je stavba systému vodních nádrží v hodnoceném území. Z obr. 6 je patrné, že v letech 1876–1878 se na vodním toku v západní části území nenacházela žádná vodní nádrž ani vegetace, která by byla hodna zaznamenání, kdežto na základní mapě 1:25000 ze 70. let 20. století (nezobrazena) je již jedna nádrž zakreslena. Na jedné z tabulí z naučné stezky u Vítkova je uvedeno, že nádrže pochází z 60.–70. let 20. století, není však uveden zdroj. Zajímavými indiciemi jsou také název uvedený v mapě na obr. 1 („Bělidlo“ – tedy jednotné číslo) a existence notně zchátralých

schůdek vedoucích k prostřední nádrži. Na základě uvedených faktů lze předpokládat, že prostřední vodní nádrž je nejstarší a byla založena za účelem bělení prádla. Její vznik by teoreticky mohl spadat do období 1. republiky, kdy mohla sloužit také jako výletní místo občanů města. Ostatní vodní nádrže jsou evidentně mladší a pravděpodobně skutečně pochází ze 70. let 20. století.

Ve zkoumaném území se nenachází žádné stavby obytného charakteru a pouze jediná stavba technicko-zemědělská – jde o sídlo společnosti inSPORTline v severozápadní části území. To se skládá z budovy bývalého kravína, ke které byla přistavěna skladovací hala, a z druhé skladovací haly ve vzdálenosti několika metrů jihovýchodně od budovy kravína. Blízkost města se zde projevuje zejména v land-use krajiny – převažují plochy trvalých travních porostů, polí a antropogenně ovlivněných lesů. Nejčastější plodinou jsou na Vítkovsku brambory, v posledních letech se také často vyskytují obilniny, jetel luční či olejniny (mák setý a řepka olejná).

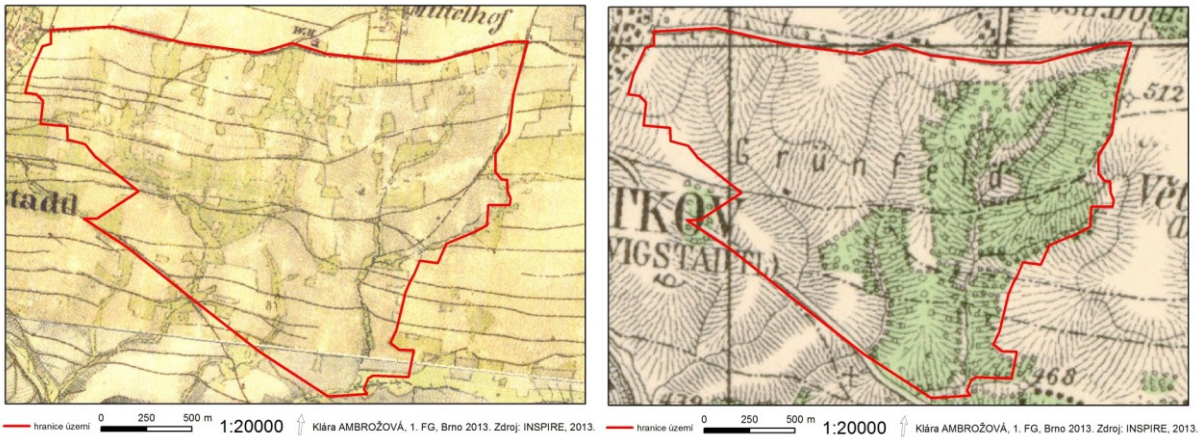

Obr. 6 Land-cover v hodnoceném území na základě II. (vlevo) a III. (vpravo) vojenského mapování. Zdroj: INSPIRE, 2013

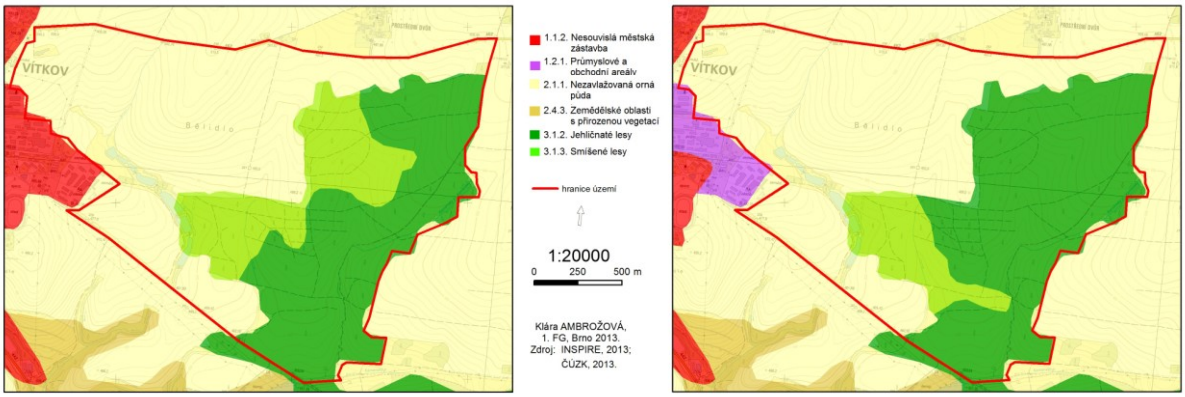

Obr. 7 Land-cover v hodnoceném území na základě mapování CORINE 1990 (vlevo) a 2006 (vpravo). Zdroj: INSPIRE, 2013

Na obr. 8 je zobrazen výkres územního plánu města Vítkov v hodnoceném území z r. 2005, ze kterého je patrné, že jsou v hodnoceném území plánovány četné změny. Jednou z dílčích změn je zlepšení stavu lokálního biokoridoru podél vodního toku se soustavou vodních nádrží, přičemž v jeho severní a jižní části je plánováno vysazení další vegetace, aby byla zachována návaznost biokoridoru. K těmto opatřením zatím nebylo přistoupeno, snad s výjimkou úprav nejvýše položené vodní nádrže. Další patrnou změnou je změna ploch v severozápadní části území (na hranici zástavby města Vítkov) na plochy výrobních aktivit

a výrobních služeb a plochy rezervní pro bydlení, z čehož je patrné předpokládané rozrůstání se města do prostoru.

Mezi nejdůležitější změny patří realizace regionálního biokoridoru, který se táhne západo-severovýchodně téměř celým územím. K jeho realizaci se již částečně přistoupilo v r. 2011, tento liniový vegetační prvek je podrobněji popsán v kap. 4.2. Druhou potenciální změnou, jež by mohla dané území velmi významně ovlivnit, je plánovaná silnice druhé třídy se stromořadím, která by měla vzniknout v západní části území. Jde však prozatím pouze o výhledovou změnu.

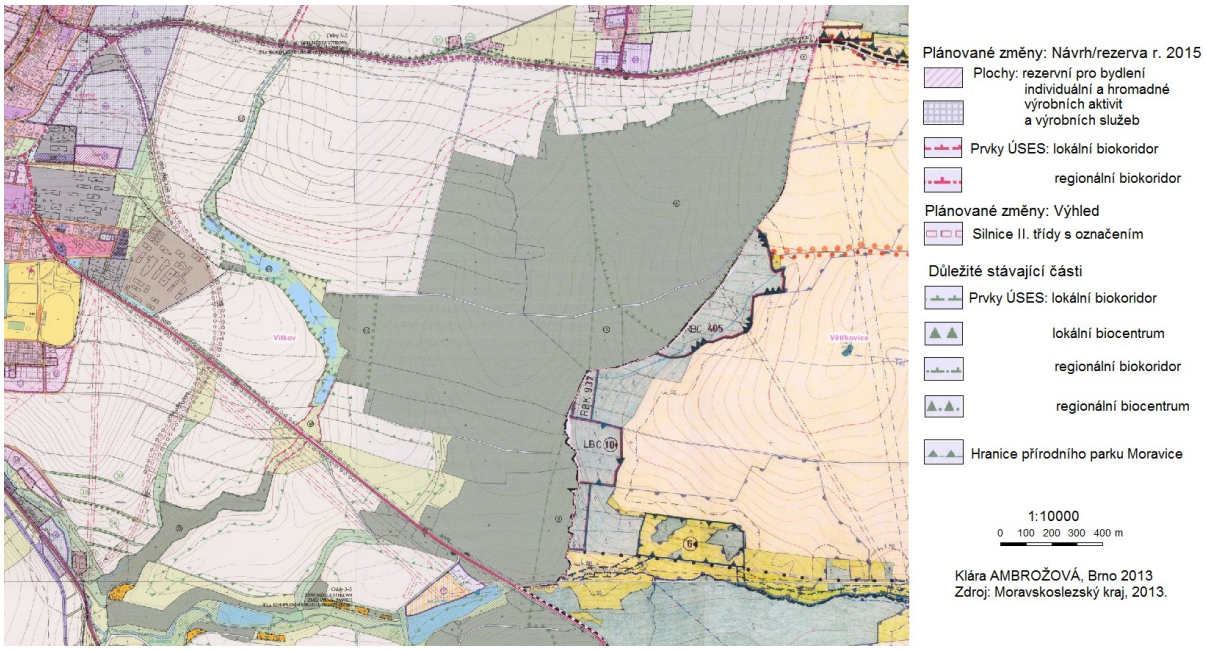

Obr. 8 Hlavní výkres části územního plánu města Vítkov z r. 2005. Zdroj: Moravskoslezský kraj, 2013a

4. Hodnocení krajinného rázu

Následující kapitola je zaměřena na hodnocení krajinného rázu ve zkoumaném území. V následujících podkapitolách je krajina charakterizována nejprve po jednotlivých částech (místa krajinného rázu, krajinné osy, póly a doplňující prvky), poté bude území hodnoceno z hlediska názorů místních obyvatel a nakonec bude vyhodnocena cennost a potřeba ochrany krajiny v tomto území. Metodika je kompilací studií Löwa a kol (2004), Löwa a kol (2010) a dále byla zpracována na základě zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a vlastních zkušeností.

4.1 Místa krajinného rázu

Ve zkoumaném území byla definována místa krajinného rázu (místa KR) podle §12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Při jejich vymezování bylo bráno v úvahu především to, aby místa měla přibližně stejný charakter (např. aby zde byl podobný land-use, aby bylo podobné měřítko ploch funkčního využití území, aby zde byly typické doplňující prvky), tedy aby místa působila vizuálně jako celek. Naopak mírně upozaděná byla prostorová a pohledová spojitost míst, ačkoliv i zde byla snaha tyto vlastnosti dodržet, bylo-li to možné.

Zemědělská plocha pod Prostředním Dvorem (kód 1)

Zemědělská plocha pod Prostředním Dvorem se nachází v severní části území (obr. 9). Její hranici tvoří intravilán města Vítkov, osa vodních nádrží Bělidla a hranice lesa. Nutno podotknout, že na severu je toto místo KR pohledově uzavřeno pouze částečně – v některých částech brání výhledu na sever hrana reliéfu, v dalších jde však pouze o bariéru aleje ovocných stromů nebo vůbec žádnou. Naopak, střední částí území probíhá ze severu na jih široký hřbet, který výhledu částečně brání. Podstatný je však relativně homogenní charakter území – celé území je tvořeno plochami polí a užšími pásy trvalých travních porostů.

Další důležitou charakteristikou je velikost měřítka ploch funkčního využití území: vzhledem k historickému vývoji (viz kap. 3) jsou plochy poměrně rozsáhlé a lze je tudíž označit za velké měřítko uspořádání krajiny. Hranice jednotlivých ploch mají navíc charakter přímých linií (snad s výjimkou hranice louka – les v severovýchodní části území) a téměř zde chybí rozčlenění vegetací. Výsledkem je, že se krajina jeví jako velmi přehledná a otevřená.

Land-use, a tudíž i krajinný ráz místa značně ovlivnily zmíněné meliorační úpravy. Mizely a mizí tak poměrně rozsáhlé části území, kde byl reliéf podmáčen (obr. 4) a na která byla vázána hydrofilní vegetace.

Jedinými prvky, které toto místo KR rozčleňují, jsou vodní nádrže Bělidla, elektrické vedení na stožárech probíhající severojižním směrem v západní části míst KR a plánovaný regionální biokoridor (obr. 15). Doplňující krajinné prvky také téměř úplně chybí, za zmínku stojí jedině několik geodetických bodů, které jsou však viditelné pouze zblízka, solitérní strom (obr. 10 a 15) v severní části území a meliorační skruže, které jsou obklopeny výraznými porosty vegetace (obr. 11).

Hlavním důvodem rozdělení zemědělských ploch v území na dvě místa KR je přítomnost kravína v severozápadní části zemědělské plochy pod Prostředním Dvorem, jež byla v r. 1995 přeměněna na sídlo společnosti inSPORTline, což později zahrnovalo také přístavbu dvou skladovacích hal. Jejich vliv na okolí bude hodnocen v částech 4.3.1–4.3.3.

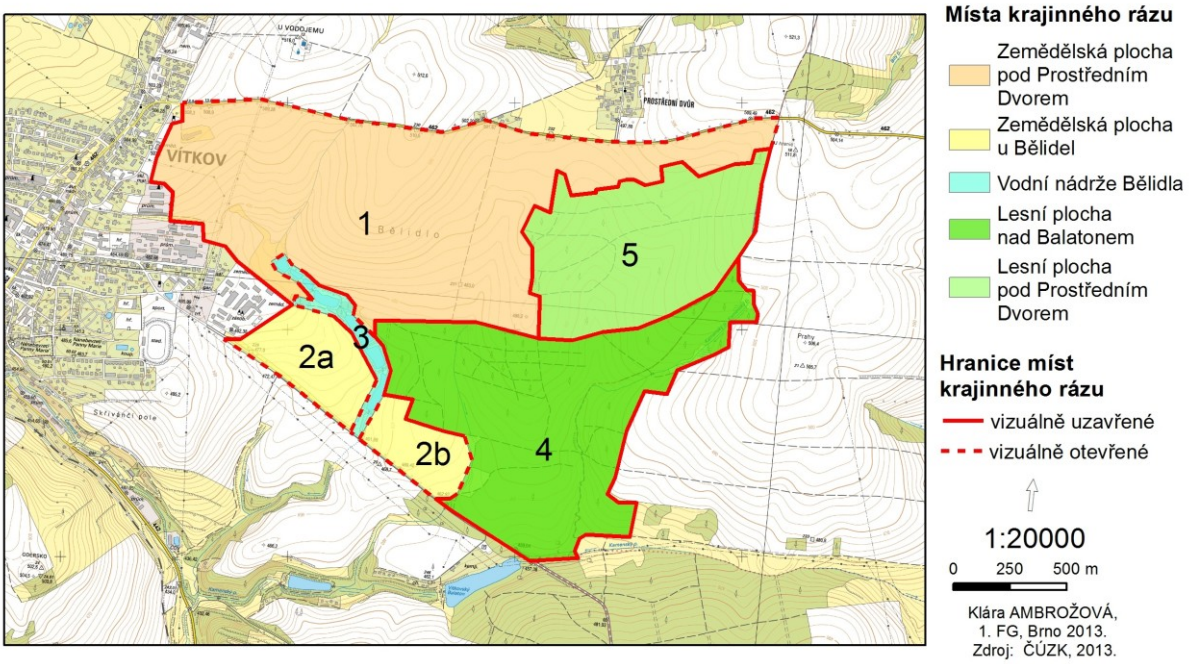

Obr. 9 Místa krajinného rázu ve zkoumaném území. Zdroj podkladových dat: ČÚZK, 2013

Obr. 10 Solitérní strom u polní cesty a bučina uprostřed převážně smrkového lesa

Obr. 11 Vegetace v okolí melioračních skruží

Zemědělská plocha u Bělidel (kód 2a a 2b)

Zemědělská plocha u Bělidel se nachází v jihozápadní části území a je podobně jako výše popsaná zemědělská plocha pod Prostředním Dvorem ohraničena zástavbou města, vodními nádržemi, hranicí lesa a silnicí s alejí (obr. 9). Toto místo KR má konkávní charakter a značná část jeho hranic je vizuálně otevřená (především na jihu), avšak zde je alej ovocných stromů podél silnice o něco hustší než na severu území, a v letním období proto toto místo KR poměrně účinně uzavírá. Další zajímavostí je také prostorová nespojitost (místo KR je uprostřed rozděleno vodními nádržemi), avšak vzhledem k řídkému zápoji vegetace v jižní části vodních nádrží je zemědělská plocha u Bělidel po vizuální stránce prakticky spojitá.

Toto místo KR má velmi podobný charakter jako zemědělská plocha pod Prostředním Dvorem (pole a trvalé travní porosty velkého měřítka), ale prakticky zde chybí veškeré doplňující krajinné prvky (dokonce ani meliorační skruže zde nejsou patrné) a krajinné osy (s výjimkou zmíněných vodních nádrží).

Vodní nádrže Bělidla (kód 3)

Místo krajinného rázu „Vodní nádrže Bělidla“ je vázáno na existenci soustavy sedmi vodních nádrží (obr. 12, popsána v kapitole 3). Toto místo KR je přirozeně ohraničeno vegetací, jež je na vodní nádrže vázána, přičemž pás vegetace podél nádrží je v některých místech 2–3 metry široký, v některých místech však zcela chybí.

Vodní nádrže jsou pravděpodobně nejdůležitějším místem KR z celého území. Jednak vhodně rozčleňují jinak velmi homogenní krajinu, jednak mají značnou ekologickou hodnotu (výskyt vodního ptactva, MIKOŠKOVÁ a kol, 2010). Stav těchto vodních nádrží však není příliš pozitivní – některé z nich jsou dočasně vypuštěné či polovypuštěné, dochází k intenzivnímu zarůstání samotných nádrží i okolí vegetací.

V současné době dochází k úpravám nejvýše položené vodní nádrže, která je v současné době bez vody i bez jakékoliv vegetace na březích. Ačkoliv se tímto způsobem do budoucna pravděpodobně zvýší estetická hodnota krajiny, v současné době vodní nádrž působí spíše jako staveniště (obr. 13).

Lesní plocha nad Balatonem (kód 4)

Celou západní část území tvoří rozsáhlá plocha lesa, která se na první pohled jeví jako homogenní, avšak je zde možné vymezit minimálně dvě místa KR. Jedním z nich je lesní

Obr. 12 Prostřední (a pravděpodobně nejstarší) nádrž ze soustavy vodních nádrží Bělidla

Obr. 13 Nejvýše položená nádrž ze soustavy vodních nádrží Bělidla, na níž probíhají terénní úpravy

plocha nad Balatonem, která se nachází v jižní části a má větší rozlohu. Určení její přesné severní hranice je problematické, lze ji však přibližně vymezit na hlavní lesní cestě probíhající ze západu na východ celým lesem.

V tomto místě KR je patrná především jeho ekonomická funkce – les je tvořen mozaikou drobných ploch se smrkovými porosty různého stáří (od lesních školek přes mladé a velmi vzrostlé smrky až po paseky zarostlé travinami, které zakrývají čnící pařezy stromů), jež jsou odděleny lesními cestami. Nutno však podotknout, že i zde se občas vyskytují listnaté stromy (především topol osika, popř. buky, duby či javory). Příjemným zpestřením tohoto místa KR jsou jednak lemy z mladších listnatých stromů podél cest (především buků, obr. 14) a jednak vzrostlá bučina v západní části území (obr. 10), i když má rozlohu pouze několik m^2.

Charakter území dokreslují některé doplňující prvky (posedy, krmelce a jeden pomník), za krajinné osy by šlo v tomto případě považovat lesní cesty, které jsou relativně stabilní a obvykle končí v okrajových částech lesa.

Obr. 14 Bukový lem vysázený podél hranice lesa

Lesní plocha pod Prostředním Dvorem (kód 5)

Jako zvláštní místo krajinného rázu byla vymezena lesní plocha pod Prostředním Dvorem, jejíž hranice na jihu je sice obtížně rozlišitelná a dala by se označit i za přechodnou, avšak odlišnost tohoto místa KR od lesní plochy nad Balatonem je zcela zřejmá.

Na tomto místě KR se nachází ochranné pásmo vodního zdroje (II. stupně), což se projevuje i v jejím využívání. Ačkoliv v jihozápadní a jihovýchodní části území se na okrajích lesa nachází plochy smrkových monokultur a pasek s pařezy, které indikují těžbu dřeva, vnitřní část lesa má zcela jiný charakter. Jde o velmi pestrou mozaiku ploch smíšených, listnatých i jehličnatých lesů, lze zde nalézt smrky, jedle, borovice, buky, topoly (nejčastěji osiku), javory či duby. Místo je protkáno velkým množstvím cest, které však velmi často končí uprostřed lesa nebo jejich pokračování není mezi stromy téměř patrné. Drobné vodní toky pravděpodobně nebyly regulovány a ani do podmáčených částí reliéfu nejspíš nebylo výrazně zasahováno. Ačkoliv v žádném případě nejde o přirozenou vegetaci, je pravděpodobné, že se jí ve zkoumaném území nejvíce blíží.

Toto místo KR téměř postrádá krajinné osy a krajinné prvky (pouze na okraji posedy či altán). Význam tohoto místa KR mírně snižuje nedostupnost pro místní obyvatele, jednak jde o faktický zákaz vyplývající ze zmíněné vodohospodářské ochrany, jednak o problém s velmi chaotickou sítí cest.

4.2 Krajinné osy

Charakter míst krajinného rázu zásadně dotváří krajinné osy (obr. 15), jež byly vymezovány podle Löwa a kol (2010). Některé z nich již byly výše charakterizovány a budou proto pouze zmíněny. Pozitivní vlastností všech zmíněných krajinných os je především zvyšování členitosti krajiny, případně mohou sloužit jako migrační koridor pro některé organismy.

Aleje ovocných stromů podél dopravních komunikací

Aleje tvořené převážně třešněmi lemují silnice, které tvoří severní a jižní hranici území (obr. 15). Zatímco alej v severní části území je nesouvislá a je spíše tvořena dvěma malými úseky (u Vítkova a u Prostředního Dvora), alej v jižní části je velmi pravidelná a poměrně hustá. Aleje pochází z 2. poloviny 19. století (obr. 6) a mezi jejich pozitivní vlastnosti patří

především snižování průniku hluku dopravních prostředků do krajiny či poskytování stínu. Bylo by však vhodné zkontrolovat stav stromů a popř. některé z nich nahradit novými jedinci.

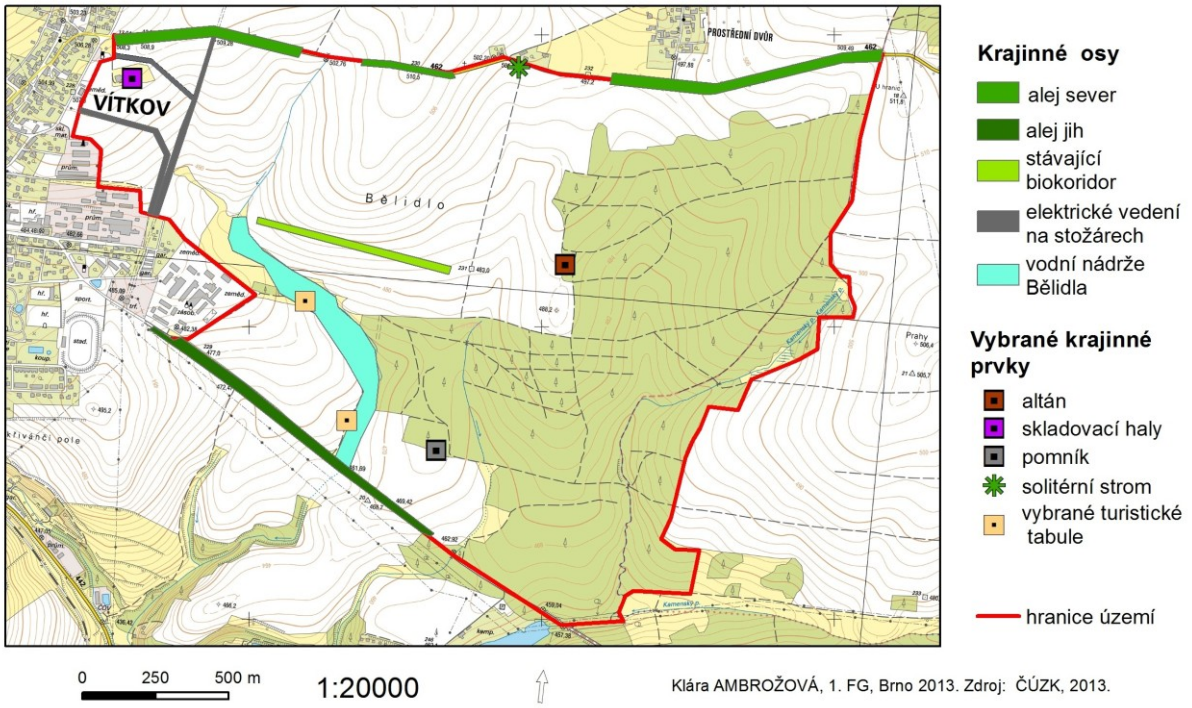

Obr. 15 Krajinné osy a vybrané krajinné prvky ve zkoumaném území. Zdroj podkladových dat: ČÚZK, 2013

Vodní nádrže Bělidla

Ačkoliv jde o liniový prvek, význam, vizuální uzavřenost těchto vodních nádrží a také jejich šířka, jež je zvyšována díky doprovodné vegetaci, vedly k tomu, že byla tato soustava klasifikována a popsána jako krajinné místo (viz kap. 4.2).

Elektrické vedení na stožárech

Tato krajinná osa se nachází v západní části území a je tvořena třemi krátkými úseky (ve směru západ-východ, SZ-JV a sever-jih). Stožáry nejsou po architektonické stránce zajímavé (obr. 16), nezvyšují proto krajinný ráz a působí spíše homogenizačně. Na rozdíl od ostatních krajinných os lze tuto považovat spíše za negativní, sloupy jsou poměrně vysoké a narušují otevřenost a přehlednost krajiny.

Plánovaný regionální biokoridor

V r. 2011 se v zemědělské ploše pod Prostředním Dvorem objevil nový liniový vegetační prvek, který je první částí plánovaného regionálního biokoridoru (viz obr. 8). Probíhá západo-východně od vodních nádrží k polní cestě na Prostřední Dvůr, rozčleňuje pás louky a je tvořen dvěma řadami stromů, které jsou od sebe ve vzdálenosti 1–2 m.

Tento pás vegetace působí v krajině poměrně pozitivně a navíc by mohl být velmi významný z ekologického hlediska. Problémem je současný stav této krajinné osy – stromky byly přerosteny trávou a vyrostl proto přibližně každý desátý (obr. 16). Je možné, že pokud by skutečně vyrostl alespoň každý desátý strom, tak by to z ekologického hlediska (jako migrační koridor) mohlo být dostatečné, bylo by však třeba dokončit plánovanou výsadbu

biokoridoru (v současnosti končí uprostřed krajiny, obr. 17 a 18), aby byl co nejdříve kompletní. Z estetického hlediska však tento pás vegetace působí poněkud neuspořádaně a ne moc pozitivně.

Obr. 16 Elektrické vedení na stožárech v západní části území a detail základu regionálního biokoridoru

Obr. 17 Východní konec stávajícího regionálního biokoridoru

Obr. 18 Pohled na stávající část plánovaného regionálního biokoridoru z východní části území

4.3 Krajinné póly a hodnocení jejich vlivu na krajinný ráz území

Na základě práce Löwa a kol (2010) byla snaha vymezit v hodnoceném území krajinné póly. Pokud by bylo možno za krajinný pól považovat i stavbu, která má na území významný vliv a to negativní, pak by se ve zkoumaném území nacházel právě jeden krajinný pól - skladovací haly v severozápadní části území. Jelikož tento záměr již byl proveden, je cílem následujících částí vyhodnotit, zda tato stavba významně ovlivnila krajinný ráz okolí a zda je potřeba bránit dalším potenciálním stavbám tohoto charakteru. Zde bylo využito metodiky Vorla a kol (2004).

4.3.1 Popis realizované stavby a vymezení hodnoceného území

Realizovaná stavba

Stavba byla realizována ve dvou krocích. Prvním krokem byla přestavba budovy bývalého kravína a přístavba první skladovací haly v době vzniku firmy (r. 1995), která však má poměrně malý rozměr, sama o sobě není vizuálně výrazná, a není proto z hlediska krajinného rázu tolik významná. Stavba skladovací haly č. 2 byla oznámena v r. 2009 a jejím vlivem zejména na životní prostředí se zabývá dokument „NOVOSTAVBA SKLADOVACÍ HALY Č. 2: oznámení o posouzení vlivů záměru na životní prostředí zpracované v rozsahu přílohy č. 3 zákona č. 100/2001 Sb.“

Tato stavba zabírá celkem 2975 m^2 na samotnou skladovací halu a 67 m^2 na spojovací krček k již zmiňované starší hale. Pod budovou byl vybudován systém pro likvidaci dešťových vod, stavba má podezdívku z betonových tvárnic, ocelovou nosnou konstrukci, stěny a střechu z trapézového plechu a její výška je 11 m. Stavbou budovy došlo k částečnému zastavění orné půdy I. třídy ochrany půd (?) (BPEJ 72601), která byla předtím obhospodařovávána, avšak územní plán zde již před r. 2009 předpokládal zřízení průmyslové zóny. Pokud jde o zvukovou zátěž vyplývající z nárůstu dopravy, firma deklaruje příjezd pouze jednoho těžkého nákladního vozidla jednou za dva dny a 12–15 osobních vozidel každý den. Vzhledem k tomu, že jde o nevytápěnou skladovací halu, jsou čichové a sluchové vjemy minimální. Hlavním problémem by proto vzhledem k rozměrům a architektonické neoriginalitě stavby mohl být vjem vizuální (obr. 19 a 20).

Obr. 19 Sídlo společnosti inSportline v detailu

Obr. 20 Skladovací haly společnosti inSportline při pohledu z jihovýchodu

Vymezení dotčeného krajinného prostoru

Krajinný prostor dotčený realizovanou stavbou je zobrazen na obr. 21. Vzhledem k tomu, že jde pouze o skladovací haly, lze hovořit pouze o vizuálních a sluchových vjemech (hluk dopravních prostředků převážejících uskladněné zboží).

Dotčený krajinný prostor na obr. 21 je vymezen především z hlediska vizuálního (vizuálními bariérami). Je třeba podotknout, že tento prostor má poměrně malou rozlohu – stavba není natolik vysoká, aby byla viditelná z jiné části města Vítkova než z jeho okraje, který ke stavbě bezprostředně přiléhá. Také na severu a na východě haly přestávají být viditelné již po 500–1000 m vlivem terénních hran. Na jihu a jihovýchodě kromě reliéfu a zástavby výrazně napomáhá i vegetace podél soustavy vodních nádrží. Uvnitř těchto hranic stavba výškově je velmi podobná jako elektrické vedení na stožárech.

Zajímavá je odloučená část dotčeného krajinného prostoru jihovýchodně od stavby, která vznikla opětovným nárůstem nadmořské výšky v tomto místě (obr. 22). Toto místo je jediné, odkud skladovací haly skutečně přitahují pozornost a působí jako dominanty. Vzhledem

k minimální hodnotě architektonické však v žádném případě nelze hovořit o pozitivním vlivu na krajinný ráz.

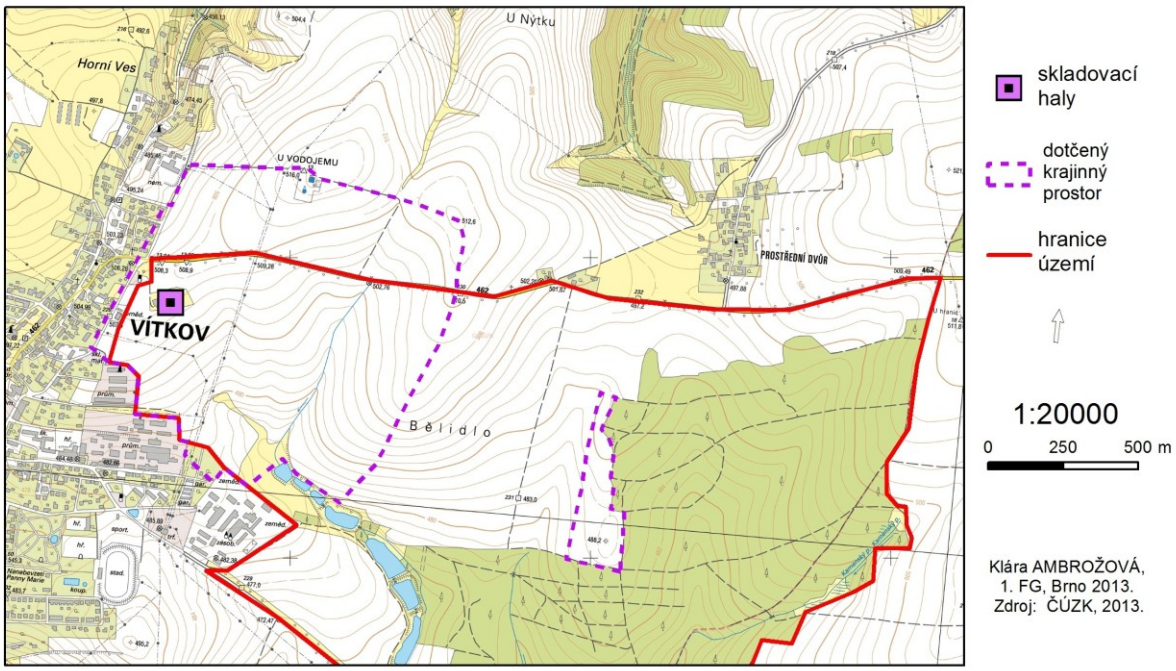

Obr. 21 Dotčený krajinný prostor realizované stavby skladovacích hal (z hlediska vizuálního). Zdroj podkladových dat: ČÚZK, 2013

Obr. 22 Pohled na skladovací haly společnosti inSportline ze západního okraje lesa

4.3.2 Hodnocení krajinného rázu dané oblasti a místa

Vymezení oblasti krajinného rázu

Hodnocené území se nachází na území obce Vítkov, která spadá pod krajinnou oblast Nízkého Jeseníku (MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ, 2013b). Pro tu jsou typické náhorní zarovnané plošiny se zaříznutými skalnatými říčními údolími, mírně teplé až chladné klima,

nepříliš úrodné (kyselé) půdy, častý výskyt mokřadů a z hlediska potenciální vegetace výskyt květnatých či acidofilních bučin a doubrav. Osídlení území probíhalo ve 12. století v souvislosti s těžbou zlata a stříbra, vzhledem k blízkosti hranic je příznačný silný německý vliv. Z hlediska krajinného rázu jsou charakteristické břidlicové lomy a jejich využití ke stavbě domů a četné změny charakteru sídel i jejich okolí v období 1945–1989. Vizuálně jsou ceněné např. střídavé otevírání a uzavírání krajinné scény, dálkové výhledy na Hrubý Jeseník či Moravskoslezské Beskydy a výskyt historických plužin a kamenic. Jako jedno z možných ohrožení byl vymezen „vznik nových charakterově odlišných dominant (velkoobjemové nebo vertikální stavby)“ či narušení harmonického měřítka krajiny.

Z výše uvedeného vyplývají některé zásady pro rozhodování o změnách v území: ochrana harmonického měřítka krajiny, významných krajinných horizontů, památkově chráněných sídel, historických krajinných struktur a místních kulturně-historických dominant. V praxi to znamená např. umisťování nové zástavby mimo pohledově exponovaná území.

Vymezení míst krajinného rázu

Vymezování míst krajinného rázu bylo provedeno v kap. 3.1 (obr. 9). Ačkoliv dotčený krajinný prostor zasahuje na severu i mimo území hodnocené v této práci (myšlena oblast mezi silnicí na Prostřední Dvůr a vodojemem), není problém tuto část dotčeného krajinného prostoru přiřadit k vymezenému místu KR „zemědělská plocha pod Prostředním Dvorem“. Je sice pravdou, že jsou tyto dvě části krajiny vizuálně odděleny silnicí s alejí stromů a navíc je v severní části krajinným pólem vodojem, avšak z hlediska přírodních charakteristik i land-use jde o stejnorodé území.

Identifikace a klasifikace znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu

K identifikaci znaků charakteristik krajinného rázu v hodnoceném území bylo použito tabulek z metodiky Vorla a kol (2004).

Tab. 3 Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky

A.1	**Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky**	přítomnost indikátoru v řešeném území	
		ANO	**NE**
A.1.1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma		**X**
A.1.2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)		**X**
A.1.3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochranného pásma		**X**
A.1.4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma		**X**
A.1.5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma		**X**
A.1.6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma		**X**
A.1.7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000		**X**
A.1.8	Přítomnost ptačí oblasti (PO) sítě Natura 2000		**X**
A.1.9	Přítomnost přírodního parku (dle §12 zák. 114/1992 Sb.)		**X**
A1.10	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	**X**	
A.1.11	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP) vč. VKP ze zákona	**X**	

Tab. 4 Indikátory přítomnost hodnot kulturní a historické charakteristiky

B.1	Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky	přítomnost indikátoru v řešeném území	
		ANO	NE
B.1.1	Přítomnost národní kult. památky (NKP) vč. pam. ochranného pásma (POP)		X
B.1.2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)		X
B.1.3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR)(vč. navrhované a POP)		X
B.1.4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR)(vč. navrhované a POP)		X
B.1.5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ)(vč. navrhované a POP)		X
B.1.6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ)(vč. navrhované a POP)		X
B.1.7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ)(vč. navrhované)		X
B.1.8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)		X

Tab. 5 Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby v dotčeném krajinném prostoru

C.1	Indikátory estetické atraktivity krajiny		
I. Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria) v dotčeném krajinném prostoru		přítomnost indikátoru v řešeném území	
		ANO	NE
1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	(X)	
2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	(X)	
3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou		X
4	Vymezení prostorů více horizonty	(X)	
5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání kraj.		X
6	Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem)		X
7	Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)		X
8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	X	
9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	(X)	
10	Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesů, aleje, doprovodná zeleň atd.)	X	
11	Zřetelné linie zástavby	(X)	
12	Přítomnost zřetelných terénních dominant		X
13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant		X
14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty		X
15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů		X

(X) - přítomnost v dílčí části území

Tab. 6 Indikátory přítomných rysů charakteru a identity v dotčeném krajinném prostoru

II. Indikátory přítomných rysů charakteru a identity v dotčeném krajinném prostoru (souhrnná kritéria)		přítomnost indikátoru v řešeném území	
		ANO	**NE**
1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenérie		**X**
2	Neopakovatelnost krajinných forem		**X**
3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně		**X**
4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny		**X**
5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény		**X**
6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb		**X**
7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	**X**	
8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny		**X**
9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí		**X**
10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce		**X**
11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí		**X**
12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně		**X**
13	Uplatnění míst s kulturním významem		**X**
14	Působivá skladba prvků krajinné scény	**X**	
15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenérie		**X**

Klasifikace identifikovaných znaků dle projevu, významu v rázu krajiny a dle cennosti

Ke klasifikaci identifikovaných znaků hodnoceného území a především jejich projevu, významu a cennosti bylo použito tabulek dle Vorla a kol (2004).

Tab. 7 Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky

A.2	**Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky**	klasifikace znaků			
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	vliv stavby
		P pozitivní **O neutrální** **N negativní**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný	viz vysvětlivky pod tabulkou
A.2.1	Přítomnost specifického terénního reliéfu Melčské vrchoviny	**P**	**XXX**	**XX**	**X**
A.2.2	Přítomnost lesních ploch a lesních okrajů lemujících cesty	**P**	**XX**	**X**	**O**
A.2.3	Přítomnost mimolesní rozptýlené zeleně, remízků, skupin stromů, stromořadí a solitérů	**P**	**X**	**X**	**O**
A.2.4	Přítomnost vodních ploch	**P**	**XX**	**X**	**O**
A.2.5	Přítomnost vodních toků s vegetačními doprovody	**P**	**XX**	**X**	**O**
A.2.6	Přítomnost trvalých travních porostů	**O**	**XX**	**X**	**O**
Poznámky:					
ad. A.2.1- nižší plošina zarovnaného povrchu					

Vysvětlivky k vlivu stavby: + pozitivní vliv, O žádný vliv, X slabý negativní vliv, XX středně silný negativní vliv, XXX silný negativní vliv, XXXX velmi silný negativní vliv (stírající)

Tab. 8 Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky

B.2	**Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky**	klasifikace znaků			
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	vliv stavby
		P pozitivní **O neutrální** **N negativní**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný	viz vysvětlivky pod tabulkou
B.2.1	Dochované krajinářské úpravy - vodní nádrže	**P**	**XX**	**X**	**X**
B.2.2	Charakter pomezí Poodří, Opavska a Jesenicka	**O**	**X**	**X**	**X**
B.2.3	Přítomnost drobné stavby upomínající historické události	**P**	**X**	**X**	**O**

Vysvětlivky k vlivu stavby: + pozitivní vliv, O žádný vliv, X slabý negativní vliv, XX středně silný negativní vliv, XXX silný negativní vliv, XXXX velmi silný negativní vliv (stírající)

Tab. 9 Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky dotčeného krajinného prostoru

C.2	**Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky dotčeného krajinného prostoru**	klasifikace znaků			
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	vliv stavby
		P pozitivní **O neutrální** **N negativní**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný	viz vysvětlivky pod tabulkou
C.2.1	Otevřenost a přehlednost krajinného prostoru	**O**	**XX**	**XX**	**XX**
C.2.2	Krajinářsko-estetické hodnoty vegetace podél vodních toků, liniových doprovodů cest a liniového vegetačního prvku v centrální části jako výrazných zelených os krajinného prostoru	**P**	**XX**	**X**	**X**
C.2.3	Přírodě blízké partie krajiny v oblasti vodních nádrží a lesní plochy v severovýchodní části území	**P**	**XX**	**XX**	**O**
C.2.4	Velké měřítko agrární krajiny	**O**	**XXX**	**X**	**O**
C.2.5	Nesourodost zástavby povětšinou bez architektonických hodnot v okolních sídlech (Prostřední Dvůr, Vítkov, Větřkovice)	**N**	**X**	**X**	**O**
C.2.6	Zemědělsko-technická stavba v SZ části území velkého měřítka	**N**	**XX**	**X**	**.**
Poznámky:					
ad. C.2.1 a C.2.4 Tyto znaky mohou hodnoceny negativně z historického hlediska (nejsou původní), avšak mohou být vnímány pozitivně místními obyvateli, jejich vliv proto označen za neutrální. Podobně u C.2.4 je vliv stavby neutrální, jelikož stavba měřítkově vlastně odpovídá měřítku krajiny.					

Vysvětlivky k vlivu stavby: + pozitivní vliv, O žádný vliv, X slabý negativní vliv, XX středně silný negativní vliv, XXX silný negativní vliv, XXXX velmi silný negativní vliv (stírající), . nemá smysl hodnotit

4.3.3 Vyhodnocení míry vlivu stavby na krajinný ráz

Tab. 10 Tabulka vlivu na zákonná kritéria ochrany krajinného rázu

Tabulka vlivu na zákonná kriteria ochrany krajinného rázu (viz §12 zákona)	Vliv stavby
Vliv na přírodní hodnoty	žádný
Vliv na ZCHÚ	žádný
Vliv na VKP	žádný
Vliv na kulturní dominanty	žádný
Vliv na estetické hodnoty	slabý negativní
Vliv na harmonické měřítko krajiny	slabý negativní
Vliv na harmonické vztahy v krajině	slabý negativní

Zdroj: Vorel a kol (2004)

Vzhledem k nízké historické, kulturní a přírodní hodnotě krajiny a krajinného rázu v okolí byla posuzovaná stavba vyhodnocena jako únosná. Rozsah dotčeného krajinného prostoru je velmi malý, stavba se svými rozměry příliš nevymyká rozměrům blízké zástavby a při pohledu z většiny míst s ní dokonce poměrně dobře splývá. Město se navíc v této části rozrůstá (podél silnice byla postavena sídla několika firem), takže je možné, že se hala v brzké době bude nacházet uvnitř města.

Stavba hal zcela zakryla původní stavbu, k níž byla přistavěna (kravín), avšak vzhledem k tomu, že ani původní stavba nebyla historicky či architektonicky cenná, nelze to brát jako významné kritérium. Nutno přiznat, že skladovací haly mají naprosto minimální hodnotu z hlediska architektury, a bylo by proto vhodné, aby případné budoucí stavby byly po této stránce řešeny lépe. Celkově vzato by realizace dalších podobných budov v tomto místě sice nepřispěla ke zlepšení krajinného rázu, ale také by mu výrazně neuškodila, a není proto na závadu.

4.4 Doplňující krajinné prvky

V předchozí části byly hodnoceny krajinné póly, tedy stavby, jež mají významný vliv na krajinný ráz. V hodnoceném území se však nachází mnoho dalších bodových prvků, které sice samy o sobě nejsou významné, avšak je-li jich v daném místě velké množství, mohou krajinný ráz spoluvytvářet, a pokud by došlo k jejich vymizení, mnoho obyvatel by to zaznamenalo a mohli by mít pocit, že krajině „něco chybí“.

Lesnické prvky

Lesnickými prvky jsou myšleny především posedy, krmelce, jiná místa krmení zvěře (obr. 23) a popř. i lesní školky (či zbytky jejich plotů). Tyto prvky se opět vyskytují téměř po celé České republice a nejsou tudíž nijak specifické, přesto mohou mít velký význam např. jako orientační body v krajině. Většinou se nachází uvnitř lesa, speciálním případem jsou posedy, které se obvykle umisťují na kraj lesa. V hodnoceném území byly identifikovány celkem tři typy posedů: kazatelna, žebříková kazatelna a speciální typ – mobilní posed (obr. 24). Ačkoliv tyto prvky nejsou nijak zvláštní, velmi často v krajině přitahují pozornost a bývají cílem vycházek místních obyvatel.

Obr. 23 Místo krmení zvěře

Zemědělské prvky

Za zemědělské prvky v krajině lze považovat meliorační skruže. Ty se nachází především v zemědělském ploše pod Prostředním Dvorem, a ačkoliv jsou poměrně nenápadné (malý rozměr, šedivá barva), jejich přítomnost v krajině indikují drobné pásy vegetace, jež také mohou přitahovat pozornost (obr. 25).

Obr. 24 Mobilní posed

Obr. 25 Meliorační skruž uprostřed pásu vegetace

Technické prvky

Technických prvků se v hodnoceném území vyskytuje velmi málo. Myšleny jsou tím především geodetické body, které však jsou pozorovatelné pouze velmi zblízka; dopravní značky, které se zde nevyskytují prakticky vůbec, a dále značka označující 2. stupeň vodohospodářské ochrany. Ta se nachází v jihozápadní části lesa pod Prostředním Dvorem a je v současné době natolik zarostlá, že na krajinný ráz nemá vůbec žádný vliv.

Turistické prvky

Za turistické prvky jsou zde považovány pouze ty bodové prvky, které byly skutečně vytvořeny za účelem zvýšení atraktivity území pro návštěvníky. Drobnou výjimku tvoří pomník, který sem byl zařazen z toho důvodu, že jde v území o ojedinělý prvek a bylo by zbytečné vytvářet pro něj speciální kategorii.

Je třeba hned na začátku poznamenat, že turistické prvky v hodnoceném území jsou sice pozitivní z estetického hlediska, zároveň však vůbec neplní svou primární funkci (zvýšení atraktivity území). Takovým příkladem je turistická stezka (obr. 26), o níž bylo několik let diskutováno a která vznikla v r. 2012 na popud ZŠ Komenského ve Vítkově. Tato stezka vede částečně i zkoumaným územím, bohužel však není nijak značená a jediným indikátorem její existence v krajině jsou naučné tabule rozmístěné 0,5–2 km od sebe. To samozřejmě není problém pro místní obyvatele, avšak pro turisty je stezka naprosto nepoužitelná. V hodnoceném území se nachází dvě turistické cedule (obr. 15 a 27).

Obr. 26 Školní naučná stezka u města Vítkov. Zdroj: Město Vítkov, 2013

Obr. 27 Turistická tabule naučné stezky u prostřední vodní nádrže a pomník letcům ve východní části území

Dalším zajímavým prvkem je altán na západním okraji lesa pod Prostředním Dvorem (obr. 15 a 28). Jde pravděpodobně o turistickou útulnu, která se zde objevila po r. 2005, avšak míra jejího využití je velmi omezená, jelikož k ní prakticky nevede žádná cesta.

Obr. 28 Altán ve východní části území

Posledním prvkem je pomník dvěma letcům, kteří zahynuli při leteckém neštěstí ve 20. letech 20. století (obr. 15 a 27). Ačkoliv jde o poměrně zajímavý prvek v krajině, nejde o významné turistické místo ani o cíl procházek místních obyvatel, jelikož jediná cesta, která k pomníku vede, končí na hranici lesa – pole/louky ve vzdálenosti 10 metrů od tohoto

pomníku a zbytek cesty by tedy znamenal prodírání se neprostupným mlázím. Takže i když o tomto prvku místní obyvatelé ví, skoro jej nenavštěvují. Pomník se již také nenachází na hranici lesa, ale je do něj částečně vnořen a už ze vzdálenosti 50 m není vizuálně téměř patrný.

Také vliv turistických prvků na krajinný ráz lze tedy z výše uvedených důvodů považovat za minimální.

4.5 Georeliéf

Georeliéf byl podrobněji popisován v kap. 2.2. Reliéf je hlavní příčinou působení reliéfu na přehlednost krajiny (viz kap. 4.6). Zarovnaný povrch s převážně plochými svahy, který tvoří zkoumané území, je možno nalézt na Vítkovsku poměrně často (např. značná část území mezi Vítkovem a Klokočovem, Vítkovem a Lhotkou, částečně i směrem na sever od města), a lze jej proto na Vítkovsku označit za typický prvek spoluurčující krajinný ráz. Tento typ georeliéfu se také vyskytuje poměrně hojně v celé České republice (DEMEK a kol, 2006) a v rámci republiky proto není extrémně vzácný.

4.6 Význam území pro místní obyvatele a jeho využití

Vztah místních obyvatel konkrétně k tomuto území i celkově k okolí Vítkova je převážně kladný. Území sice má relativně významnou ekonomickou funkci (zemědělství – krajina jako zdroj potravy; těžba dřeva), avšak vzhledem k tomu, že vlastníky jsou právnické subjekty, je tato krajina vnímána spíše z hlediska rekreačního. Především vodní nádrže Bělidla, ale také zmiňované prvky v lesích (posedy a krmelce) lákají místní obyvatele k procházkám, cyklistickým či běžkařským výletům. Z tohoto důvodu by bylo třeba, aby se alespoň u vodních nádrží více dbalo na stav vegetace (u některých stromů hrozí pád větví). Také neprostupnost a těžba v lesích mírně snižuje jejich atraktivitu – obě lesní plochy jsou obyvateli Prostředního Dvora a části Vítkova využívány ke sběru lesních plodů, avšak při kácení částí lesa dochází k poničení půdy těžkou technikou, v důsledku čehož mizí lokality sběru borůvek černých.

Částečně zmíněna již byla otevřenost a přehlednost krajiny vyplývající z měřítka uspořádání krajiny a minimálního rozčlenění krajinnými osami. Otevřenost a přehlednost mohou být brány jako pozitivní vlastnost, je-li člověk na tento charakter krajiny zvyklý. Na druhou stranu však mohou takto rozsáhlé plochy působit depresivně (mohou vyvolávat pocity nekonečnosti a neohraničitelnosti prostoru), především na starousedlíky, kteří si ještě pamatují historické vlastnické poměry a dřívější vzhled území. Vzhledem k tomu, že zde starousedlíci téměř chybí, pravděpodobně převažují spíše pozitivní pocity.

Pokud jde o výhledy v krajině, tak ač to z map není zcela patrné, území je poměrně ohraničené (obr. 9). Na severu je výhled ohraničen horizontem již 200 m za hranicí zkoumaného území (hrana reliéfu) a na západě tvoří bariéru zástavba města Vítkova. Za východní hranicí a z místa KR Zemědělská plocha u Bělidel je výhled pouze několik kilometrů (za obce Větřkovice a na Klokočov) a nepůsobí zvlášť dramaticky. Porovnáme-li to s některými dalšími místy v okolí (např. plošiny u Františkova Dvora v místní části Klokočov nebo u obce Jančí), z nichž jsou krásné výhledy na Moravskoslezské Beskydy a Nízký a Hrubý Jeseník z jediného místa, lze říci, že z hlediska výhledů není hodnocené území zvlášť cenné.

Jedním z problémů vztahu obyvatel k tomuto území může být jeho nepřístupnost. Vzhledem k neustále rostoucí zástavbě (v severozápadní části území na hranici s městem) již území není přístupné ze silnice, která tvoří hranice území, a také jeden průchod mezi zahrádkami již byl transformován na novou zahrádku. Na tuto změnu si místní obyvatelé dlouho nemohli zvyknout a i přes existence cedule označující zákaz vstupu průchod nadále využívali, bylo proto nutné místo oplotit. Přímo z města se lze do území dostat pouze ze čtyř

míst (obr. 29), přičemž i na místě průchodu v jihozápadní části se dnes nachází oplocený pozemek, který je nutno obcházet, což je nepříjemné a potenciálně nebezpečné. Nově se objevila zpevněná komunikace mezi sídly firem v severozápadní části území (obr. 29), jež je zatím volně přístupná, avšak probíhající výstavba napovídá, že také tento přístup brzy zanikne.

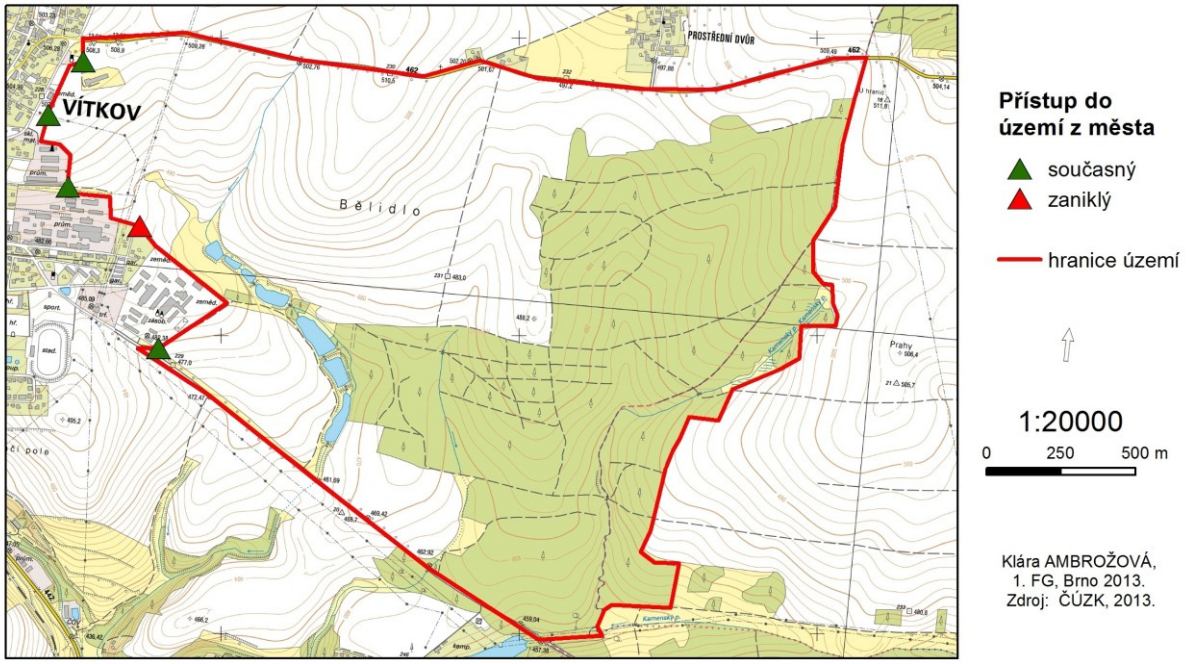

Obr. 29 Místa potenciálního přístupu do území. Zdroj podkladových dat: ČÚZK, 2013

4.7 Vlastní hodnocení

V této kapitole je provedeno hodnocení jednotlivých míst krajinného rázu v hodnoceném území. Za tímto účelem byla vyvinuta vlastní metodika (kap. 4.7.1). Autorka metodiky si je vědoma, že rozkládat krajinný ráz do objektivně hodnotitelných kategorií není zcela korektní. Je však nutno vzít v úvahu, že krajinný ráz je do jisté míry subjektivní záležitostí a jakékoliv objektivní hodnocení proto vždy bude zatíženo určitou chybou.

Hodnocení míst KR v území hodnoceném v předkládané práci je provedeno v kap. 4.7.2.

4.7.1 Metodika hodnocení míst KR

Tato metodika vychází jednak ze zákona č.114/1992 Sb., kde je v § 12 krajinný ráz definován jako *„přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti“*, jednak je vytvořena na základě dalších vlastností území, která dle autorky mají na krajinný ráz vliv. Aby bylo umožněno co nejobjektivnější porovnání krajinného rázu v jednotlivých místech KR, byl krajinný ráz rozložen do několika kritérií, která jej více či méně ovlivňují (tab. 11). V rámci jednotlivých kritérií je pak každému místu KR přiřazena číselná hodnota (obvykle) 0–5, kde 0 vyjadřuje nejhorší a 5 nejlepší stav daného kritéria. Sečtením bodových hodnocení se získá číselná hodnota, která umožní porovnání jednotlivých míst KR.

Původnost přírodních charakteristik

Tímto kritériem je myšleno především to, zda se v území nachází přírodní či přírodě blízká vegetace. Je však třeba brát v úvahu také to, zda byly změněny geologické, reliéfové, půdní a hydrologické poměry.

Trvalá udržitelnost místa

Trvalá udržitelnost souvisí s využíváním území lidskou společností (land-use) a vychází z diagramu na obr. 30. Na tomto diagramu jsou zobrazeny vztahy jednotlivých složek fyzicko-geografické sféry včetně vztahů, jak intenzivně se navzájem ovlivňují. Tyto složky byly rozděleny do tří skupin: **základní** (geologická stavba území, reliéf a klima), které mají s ostatními složkami nejméně vztahů (resp. jsou ostatními složkami ovlivňovány poměrně málo); **závislé** (vodstvo vč. podzemních vod a biota), které jsou značně ovlivňovány složkami ze základní skupiny; a **výsledné**, kam patří pouze půdní poměry území, které jsou výsledkem působení ostatních složek krajiny.

Kulturní hodnota

Kulturní hodnota je dána výskytem lidských staveb či míst, které mají pro místní obyvatele až celou lidskou společnost vysokou hodnotu z kulturního/psychologického hlediska. Může jít např. o místa, kde se odehrála důležitá historická událost, nebo místa, kde se v současné době odehrávají důležité kulturní události, která jsou využívána k sportu, rekreaci či libovolným jiným aktivitám. Měřítko je určeno velikostí skupiny lidí, pro které je daná charakteristika významná (kolika lidí se dotýká). Bodové ohodnocení se přiřazuje pro charakteristiku, která je z tohoto hlediska nejcennější.

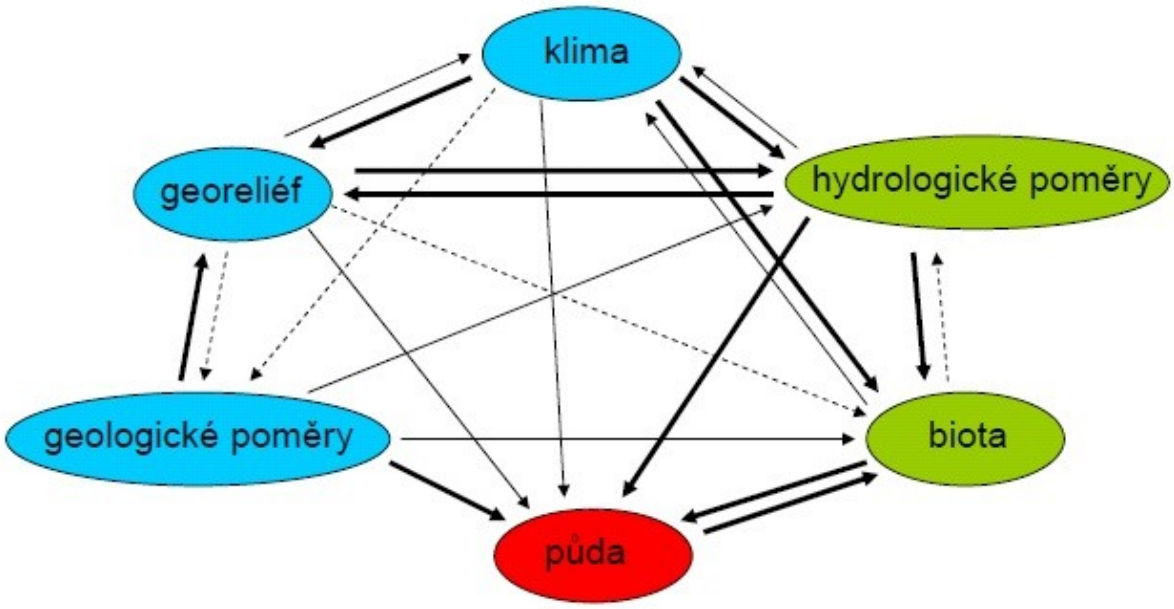

Obr. 30 Schematicky zobrazené vztahy mezi jednotlivými složkami fyzicko-geografické sféry (síla šipky určuje přibližně sílu vazby) a jejich členění do skupiny složek základních (modrou barvou), závislých (zelenou barvou) a výsledných (červenou barvou)

Tab. 11 Kritéria ovlivňující krajinný ráz a podmínky zisku daného bodového hodnocení

Bodové hodnocení	0	1	2	3	4	5
Původnost přírodních charakteristik (PCH)	přírodní charakteristiky se vůbec nevyskytují	přírodní charakteristiky jsou přírodní či přírodě blízké na 0–20 % území	přírodní charakteristiky jsou přírodní či přírodě blízké na 20–40 % území	přírodní charakteristiky jsou přírodní či přírodě blízké na 40–60 % území	přírodní charakteristiky jsou přírodní či přírodě blízké na 60–80 % území	přírodní charakteristiky jsou přírodní či přírodě blízké na 80–100 % území
Trvalá udržitelnost (TU)	land-use vůbec neodpovídá ani jedné složce FG sféry	land-use odpovídá alespoň dvěma složkám ze skupiny základních	land-use odpovídá všem třem složkám ze skupiny základních	land-use odpovídá všem složkám ze základní skupiny a alespoň jedné složce ze skupiny závislé	land-use odpovídá všem složkám ze skupiny základní i ze skupiny závislé	land-use zcela odpovídá všem složkám FG sféry
Kulturní hodnota (KULT)	nehodnotné	jedna charakteristika hodnotná pro místní obyvatele	více charakteristik hodnotných pro místní obyvatele	jedna charakteristika hodnotná pro národ	jedna charakteristika hodnotná pro Evropu	jedna charakteristika hodnotná pro celou lidskou společnost
Historická hodnota (dle doby vzniku; HIST)	1990 a později	1945–1989	1900–1944	19. století	5.–18. století	dříve než v 5. století
Architektonická hodnota staveb (ARCH)	esteticky nehodnotné, běžné, nevhodně umístěné	esteticky hodnotné, běžné, nevhodně umístěné	esteticky hodnotné, běžné, vhodně umístěné	esteticky nehodnotné, vzácné, vhodně umístěné	esteticky hodnotné, vzácné, nevhodně umístěné	esteticky hodnotné, vzácné a vhodně umístěné
Socio-ekonomická hodnota (SE)	není lidskou společností využíváno	využívání lidskou společností hodnotné pro ekonomiku obce	využívání lidskou společností hodnotné pro ekonomiku regionu	využívání lidskou společností hodnotné pro ekonomiku státu	x	x
Vzácnost (VZ)	není vzácné	vzácné z hlediska regionu	vzácné z hlediska ČR	vzácné z hlediska střední Evropy	vzácné z hlediska Evropy	vzácné z hlediska celého světa
Typičnost (TYP)	není typické	typické pro Evropu	typické pro střední Evropu	typické pro ČR	typické pro region	x

Historická hodnota

V rámci tohoto kritéria se hodnotí, zda se v území zachovaly historické charakteristiky. Jde zejména o původnost měřítka ploch funkčního využití krajiny, výskyt archeologických nalezišť a stáří staveb lidské společnosti v území. Konkrétní bodová hodnota je přiřazována dle převažující doby vzniku ploch funkčního využití krajiny či staveb (s výjimkou archeologických nalezišť, kdy se udává nejvyšší možné bodové hodnocení).

Architektonická hodnota staveb

Toto kritérium je zaměřeno na zhodnocení estetické hodnoty, cennosti a vhodnosti staveb v hodnoceném území z architektonického hlediska. Estetická hodnota je samozřejmě subjektivní kritérium, bere se jako shoda většiny dotázaných. Vhodností stavby se myslí jednak soulad architektonického slohu se stavbami v okolí území, jednak soulad s přírodními podmínkami uvedenými na obr. 30. Body se udělují dle staveb, které zde převažují, v případě výskytu stavby s hodnotou 4 nebo 5 se uvádí nejvyšší hodnota. Jeden bod se dává, pokud je jedna ze tří dílčích proměnných (estetická hodnota, cennost, vhodnost stavby) pozitivní. Pokud se zde žádné stavby nevyskytují, uvádí se 0.

Socio-ekonomická hodnota

V tomto kritériu je zohledněna potřeba využití území stávajícím způsobem. Bodové hodnocení se přiřazuje dle potřeby státu či regionu území využívat z ekonomického hlediska.

Cennost

Cennost se může týkat buď některé z přírodních charakteristik (např. vzácný reliéf, složení vegetace), měřítka ploch funkčního využití krajiny nebo lidských staveb. Hodnotí se, v jakém měřítku je daná charakteristika unikátní. Uvádí se nejvyšší hodnota.

Typičnost

Typičnost se může týkat buď některé z přírodních charakteristik (např. typický reliéf, složení vegetace), měřítka ploch funkčního využití krajiny nebo lidských staveb. Typičností je myšleno, zda se daná charakteristika vyskytuje v daném měřítku často. Uvádí se nejvyšší hodnota, avšak není-li hodnocená charakteristika v dobrém stavu, uvede se poloviční hodnota.

Nejvyšší získatelná bodová hodnota je teoreticky 37 bodů, prakticky však spíše 33 bodů (jelikož žádné místo KR nemůže být zároveň extrémně typické i extrémně vzácné).

4.7.2 Hodnocení krajinného rázu ve zkoumaném území

Tab. 12 Bodové hodnocení složek krajinného rázu míst KR v hodnoceném území dle metodiky uvedené v kapitole 4.7.1

Kritérium	Zemědělská plocha pod Prostředním Dvorem	Zemědělská plocha u Bělidel	Vodní nádrže Bělidla	Lesní plocha nad Balatonem	Lesní plocha pod Prostředním Dvorem
PCH	0	0	1	0	4
TU	1	1	4	2	4
KULT	1	1	1	2	1
HIST	1	1	2	3	2
ARCH	1	0	0	0	0
SE	2	1	0	1	1
VZ	0	0	0	0	0
TYP	3	3	2	1	1
Suma	9	7	10	9	13

Pozn. Tabulka nebyla převáděna do mapové formy, jelikož počet vymezených míst KR je velmi nízký a tabelární zobrazení je proto dostatečně přehledné.

Jak je patrné z tab. 12, místa KR ve zkoumaném území nejsou z hlediska krajinného rázu významně odlišná. Nejvyšší hodnotu získaly lesní plocha pod Prostředním Dvorem vlivem výskytu přírodě blízké vegetace a vodní nádrže Bělidla především kvůli tomu, že se

předpokládá bezproblémová trvalá udržitelnost. Nejnižší hodnoty dosáhla zemědělská plocha u Bělidel, v níž je dle územního plánu (obr. 8) plánována dopravní komunikace. Lze tedy konstatovat, že toto místo KR není z hlediska krajinného rázu příliš hodnotné, a není tudíž potřeba potenciální stavbě silnice bránit. Zároveň je třeba konstatovat, že u všech míst KR je suma bodového hodnocení nízká, území jako celek proto není cenné a nevyžaduje žádnou ochranu krajinného rázu.

Závěr

V této práci bylo provedeno hodnocení krajinného rázu v území ležícím východně od města Vítkov. Vzhledem k velkému měřítku uspořádání krajiny zde bylo vymezeno pouze pět míst krajinného rázu. Důležitým znakem krajinného rázu zde byla zejména otevřenost krajiny, která je způsobena jednak primární strukturou (utvářením reliéfu) a jednak nízkým rozčleněním území krajinnými osami.

Z hlediska sekundární struktury je krajina tvořena především mozaikou polí, luk a lesů velkého měřítka, jde tedy o smíšenou texturu zemědělsko-lesní. U jednotlivých ploch funkčního využití krajiny převažuje funkce produkční nad trvalou udržitelností a ekologickými souvislosti – celky mají často geometrické hranice, lesy jsou ze značné části tvořeny smrkovými monokulturami s probíhající těžbou apod. Ve zkoumaném území se téměř nevyskytují žádné stavby s výjimkou skladovacích hal v blízkosti zástavby města.

Terciérní struktura ve zkoumaném území není téměř patrná. V daném území téměř úplně chybí historické prvky, a ve volné krajině zcela převažuje land-use typický pro 2. polovinu 20. století (zmíněné velké měřítko a geometrické hrany celků). Ten nemá žádnou historickou hodnotu, není v České republice nijak neobvyklý a v mnoha místech by se jistě našel i v zachovalejší formě, proto není navržena žádná zvláštní ochrana. To stanovisko je však otevřeno k diskusi – lidé mladší generace již v tomto typu krajiny vyrostli a mají k ní vztah. Výhodou takto rozsáhlých, ničím nenarušovaných, ploch je velký přehled, který člověk v krajině má, i přestože dnes již to není životně důležité. Pocitově lze hovořit o otevřenosti, kterou však nelze přímo hodnotit jako pozitivní či negativní, protože to je značně individuální.

Pokud jde o potenciální zásahy do krajinného rázu, tak není nezbytné se jim bránit, avšak záleží samozřejmě na konkrétní stavbě. Jestliže by šlo o další homogenizující stavby typu hodnocených skladovacích hal, tak i přesto, že se zde již dvě vyskytují, není více těchto staveb doporučováno, nebude-li patrná alespoň částečná snaha o architektonickou unikátnost. Pokud jde o další vodní nádrže či liniové vegetační prvky, tak nejsou zavrhovány, avšak bylo by žádoucí, aby skutečně plnily svou ekologickou funkci (biokoridor začínající i končící v lesním porostu) a aby byly alespoň částečně udržovány (zarůstání biokoridoru i systému vodních nádrží je jednak neestetické a jednak také znemožňuje plnění ekologických funkcí). Snahy vnějších subjektů (např. ZŠ Komenského) o zlepšení přírodní a ekonomické funkce krajiny (zavedení Školní naučné stezky, výsadba biokoridoru) jsou sice veskrze pozitivní, avšak pokud nebude dohlíženo také na udržitelnost těchto zásahů, pak jsou zcela zbytečné.

Z hlediska land-use by bylo doporučováno rozčlenění území (vegetační liniové prvky), zmenšení a diverzifikace využití polních i lesních ploch (např. rekultivace již odtěžených míst v lese výsadbou smíšených lesů). Tato opatření sice způsobí zásah do krajiny tak, jak je nyní známá, ale z hlediska trvalé udržitelnosti zemědělské i lesnické činnosti mohou být pozitivní a mohou i zvýšit navštěvovanost krajiny místními obyvateli.

Závěrem je nutno dodat, že krajinný ráz Vítkovska nelze touto prací považovat za uzavřený problém. Důvody výběru právě tohoto území byly objektivní (kap. 1) a vycházely z potřeby autorky zhodnotit vliv skladovacích hal v severozápadní části území na krajinný ráz okolí. Ke zhodnocení krajinného rázu Vítkovska však hodnocení tohoto území není dostatečné, jelikož zde není zahrnut 1) reliéf v celé své bohatosti (zaříznutá údolí se strmými svahy), 2) místa cenná z hlediska přírodního (Přírodní park Moravice a další chráněná území), 3) zajímavé výhledy, které by bylo třeba chránit, 4) okolní vesnice, v nichž vysídlení proběhlo

méně intenzivně či vůbec (Klokočov, Větřkovice aj.) a které by mohly být cenné z architektonického hlediska. K hodnocení není doporučeno použít mapový list ZM 1:10000, jelikož se právě v oblasti Vítkova nachází hrana mapového listu, ani mapový list ZM 1:25000, jelikož ten má příliš velkou rozlohu a není v silách ani místních obyvatel znát dopodrobna takto rozsáhlé území. Je tedy potřeba vytvořit vhodný kompromis.

Při hodnocení krajinného rázu v této práci byla vyvinuta zvláštní metodika, v níž byl krajinný ráz rozdělen do několika kritérií, aby bylo možno relativně objektivně ohodnotit a porovnat jednotlivá místa KR. Jakkoliv autorka práce chápe potřebu objektivního hodnocení a porovnání za účelem stanovení míst ochrany krajinného rázu, která vyplývá ze zákona č. 114/1992 Sb., připadá jí tato snaha nekompletní. Autorka v žádném případě nepopírá existenci krajinného rázu, dle jejího názoru však neexistuje v krajině, ale v myslích lidí, a bylo by proto vhodné pokusit se do výzkumu krajinného rázu (jako doplněk stávajících metod) aplikovat kvalitativní metody, jež se v současné době uplatňují např. v sociologii či humánní geografii.

Použité zdroje

AOPK, 2012. Portál informačního systému ochrany přírody: WMS služby. [online]. c2012, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://portal.nature.cz/publik_syst/ctihtmlpage.php?what=2167&X=X>.

CULEK, M. 1996. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: ENIGMA, 1996, 347 s. ISBN 8085368803.

CULEK, M. a kol. 2005. *Biogeografické členění České republiky*. *II.díl*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2005, 589 s. ISBN 8086064824.

ČGS, 2013. *WMS služby*. [online]. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.geology.cz/extranet/mapy/mapy-online/wms>.

ČSÚ, 2013. Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2013. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/1301-13>.

ČÚZK. 2013. *Prohlížecí služba WMS – ZM10*. [online]. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://geoportal.cuzk.cz/%28S%28hhrjlwbwcxje4b55lkml0s55%29%29/Default.aspx?mode=TextMeta&metadataXSL=full&side=wms.verejne&metadataID=CZ-CUZK-WMS-ZM10-P#identifikace>.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P., BALATKA, B. 2006. *Zeměpisný lexikon ČR*. 2. vyd. Brno: AOPK ČR, 2006, 580 s. ISBN 8086064999.

HMÚ, 1965. *Hydrologické poměry ČSSR. Díl I. Text*. Praha: HMÚ, 1965, 414 s.

CHÁB, J. a kol. 2008. *Stručná geologie základu Českého masivu a jeho karbonského a permského pokryvu*. Praha: Česká geologická služba, 2008, 283 s.

INSPIRE, 2013. *Geoportal: Použití mapových služeb externími aplikacemi, Seznam služeb.* [online]. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://geoportal.gov.cz/web/guest/wms/>.

KOZÁK, J., NĚMEČEK, J. 2009. *Atlas půd České republiky*. 2. upr. vyd. Praha: ČZU Praha, 2009, 150 s. ISBN 9788021320086.

LÖW, J., MÍCHAL, I. 2003. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými Lesy: Lesnická práce, 2003, 552 s. ISBN 8086386279.

LÖW, J. a kol. 2004. Přírodní podmínky krajiny Brna z hlediska kompozičního. In: *Průzkumy a rozbory ÚPN města Brna,* 2004.

LÖW, J. a kol. 2010. *Příloha sofistikovaného katalogu prvků krajinného rázu „Typické znaky krajinného rázu v ČR“*. (pracovní verze) Brno, 2010.

MARTINEK, B., KRAVAR, Z. 2001. *Vítkov: Z historie města*. Vítkov: Město Vítkov, 2001, 106 s.

MĚSTO VÍTKOV. 2013. *Školní naučná stezka*. [online]. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.vitkov.info/turistika/naucne-stezky/skolni-stezka/>.

MIKOŠKOVÁ, A. a kol. 2010. *Příroda Vítkovska*. Vítkov: Město Vítkov, 2010, 60 s.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. 2013a. *Zpřístupnění územně plánovací dokumentace prostřednictvím webových technologií: Územní plány obcí (mapová část)*. [online]. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/mapy/zpristupneni-uzemne-planovaci-dokumentace-prostrednictvim-webovych-technologii-3127/>.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. 2013b. Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje: F. Vymezení cílových charakteristik krajiny. [online]. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/upl_0151.html>.

QUITT, E. 1971. Klimatické oblasti Československa. Brno: Geografický ústav ČSAV, 1971, 73 s.

TOLASZ, R. 2007. *Atlas podnebí Česka*. Praha: Český hydrometeorologický ústav, 2007, 255 s. ISBN 9788086690261.

VOREL, I. a kol. 2004. Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (metoda prostorové a charakterové diferenciace území). Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2004. ISBN 80-903206-3-5.

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. In: *Sbírka zákonů*. 25. 3. 1992.

ŽÍDKOVÁ, P. 2009. *NOVOSTAVBA SKLADOVACÍ HALY Č. 2: oznámení o posouzení vlivů záměru na životní prostředí zpracované v rozsahu přílohy č. 3 zákona č. 100/2001 Sb.* [online]. c2013, [cit. 30. 11. 2013]. Dostupný z WWW: <http://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUlBX01TSzEyOTNfb3puYW1lbmlET0NfMS5wZGY/MSK1293_oznameni.pdf>.

Přílohy

Příloha 1. Místa pořízení fotografií

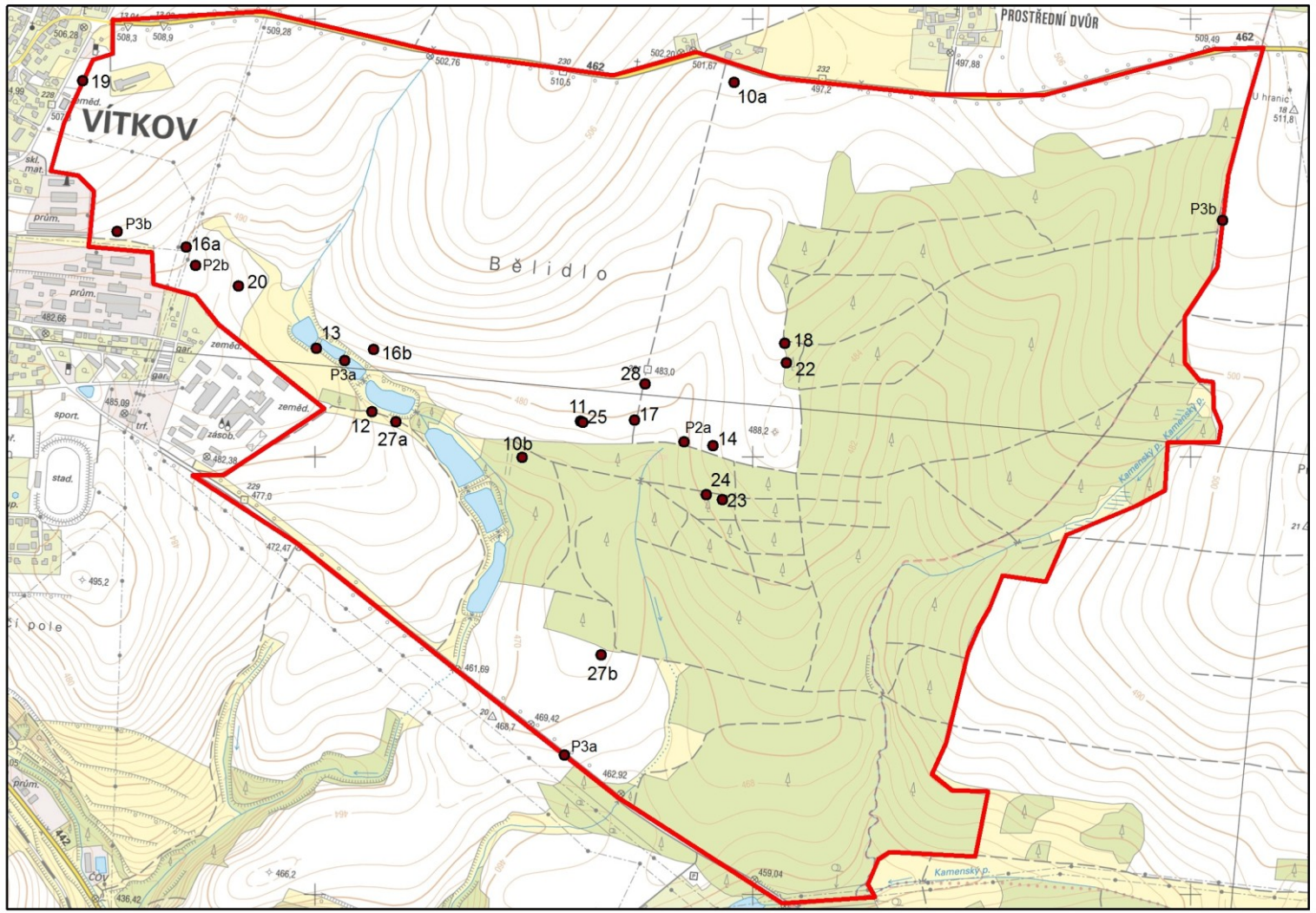

Příloha 2. Vybrané doplňkové fotografie

Lesní plochy v území

Plochy luk v území

Příloha 3. Vybrané doplňkové fotografie

Vodní nádrže Bělidla

Plochy polí v území

Příloha 4. Vybrané doplňkové fotografie

Výhled na obec Klokočov

Výhled směrem na obec Větřkovice